RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

nr. 211.194 van 11 februari 2011
in de zaak A. 188.217/X-13.780.

In zake : Sem SCHANZER
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Yves Loix
kantoor houdend te 2018 ANTWERPEN
Mechelsesteenweg 27
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

1. de stad ANTWERPEN
   bijgestaan en vertegenwoordigd door
   advocaten Roland Pockele-Dilles en Frederik Emmerechts
   kantoor houdend te 2000 ANTWERPEN
   Stoopstraat 1
   bij wie woonplaats wordt gekozen
2. het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door de Vlaamse regering
   bijgestaan en vertegenwoordigd door
   advocaat Willem Slosse
   kantoor houdend te 2018 ANTWERPEN
   Brusselstraat 59
   bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkomende partij :

de n.v. MILITAIR HOSPITAAL ANTWERPEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Dirk Caestecker en Els Empereur
kantoor houdend te 2600 ANTWERPEN
Uitbreidingstraat 2
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 16 mei 2008, strekt tot de nietigverklaring van het besluit van 7 maart 2008 van het college van

burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen houdende afgifte aan de n.v. Militair Hospitaal van de stedenbouwkundige vergunning voor het verbouwen van hospitaalpaviljoenen tot woningen en het bouwen van een ondergrondse parking op de site van het voormalig Militair Hospitaal op een perceel gelegen te Antwerpen, Marialei, Van Luppenstraat, Lamorinièrestraat, kadastraal bekend sectie F, nr. 1307/a7.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partijen hebben een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partij heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

De tussenkomende partij heeft een verzoekschrift tot tussenkomst ingediend. De tussenkomst is toegestaan bij beschikking van 2 september 2008. De tussenkomende partij heeft een memorie ingediend.

Auditeur An Van den broeck heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partij heeft een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De eerste verwerende partij en de tussenkomende partij hebben een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 8 oktober 2010.

Staatsraad Johan Bovin heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Olivier Verhulst, die loco advocaat Yves Loix verschijnt voor de verzoekende partij, advocaat Frederik Emmerechts, die verschijnt voor de eerste verwerende partij, advocaat Willem Slosse, die verschijnt voor de tweede verwerende partij, en advocaat Ive Van Giel, die loco

advocaten Dirk Caestecker en Els Empereur verschijnt voor de tussenkomende partij, zijn gehoord.

Auditeur An Van den broeck heeft een met dit arrest andersluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Het bestreden besluit maakt deel uit van een stadsontwikkelingsproject voor de site van het voormalig Militair Hospitaal te Antwerpen. Het betreft een binnengebied dat grenst aan de Lange Leemstraat, de Van Luppenstraat, de Marialei - Boomgaardstraat en de Lamorinièrestraat.

3.2. De verzoeker is eigenaar van de woningen gelegen Lamorinièrestraat 147, 149 en 151, palend aan de betrokken site.

3.3. Volgens de bestemmingsvoorschriften van het bij koninklijk besluit van 3 oktober 1979 vastgestelde gewestplan Antwerpen is het terrein van het voormalig Militair Hospitaal gelegen in woongebied.

Het is niet gelegen binnen het gebied van een bijzonder plan van aanleg of gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan, of van een vergunde verkaveling.

3.4. Op 19 november 2004 keurt het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen het document “Ontwerpmatig onderzoek: synthesedocument analyse en visievorming, augustus 2003” goed, waarin de toekomstvisie voor de site wordt uiteengezet en wordt beslist het ontwikkelingstraject voor het Militair Hospitaal te laten verlopen volgens de

onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking, bestaande uit drie fasen.

3.5. Op 2 december 2005 beslist het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen aan het Autonoom Gemeentebedrijf Vastgoed en Stadsprojecten Antwerpen (hierna: AG Vespa) de opdracht te geven onderhandelingen te starten met het consortium n.v. Vanhaerents – n.v. Wilma met het oog op het ontwikkelen van de site van het voormalig Militair Hospitaal.

3.6. Op 22 mei 2006 keurt de gemeenteraad van de stad Antwerpen de afspraken met de Belgische Staat met betrekking tot de minnelijke onteigening goed, evenals de principes van de voorgestelde juridische, financiële en administratieve afspraken tussen de stad Antwerpen en AG Vespa en de principes van de overeenkomst “Recht van opstal” tussen de stad Antwerpen en AG Vespa en het consortium n.v. Vanhaerents – n.v. Wilma.

Op 23 mei 2006 wordt de n.v. Militair Hospitaal Antwerpen opgericht door de n.v. Vanhaerents en de n.v. Wilma Project Development als juridische verzelfstandiging van het consortium n.v. Vanhaerents – n.v. Wilma.

Op 7 juli 2006 wordt tussen AG Vespa, de stad Antwerpen en de n.v. Militair Hospitaal Antwerpen een overeenkomst “Recht van opstal” gesloten.

3.7. Bij besluit van 17 september 2007 keurt de gemeenteraad van de stad Antwerpen “het toekomstig tracé van de nieuwe wegen, uitkomend op volgende bestaande openbare wegen: Lange Leemstraat, Marialei en Boomgaardstraat” goed.

3.8. Op 4 april 2008 verleent het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen een positief stedenbouwkundig attest voor het slopen van gebouwen van het voormalig Militair Hospitaal en het bouwen van woningen.

3.9. Op 26 juli 2007 (datum van het ontvangstbewijs) dient de n.v. Militair Hospitail Antwerpen bij het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen een aanvraag in tot het verkrijgen van de stedenbouwkundige vergunning voor de “verbouwing van hospitaal-paviljoenen tot woongebouwen en nieuwbouw ondergrondse parking” op een perceel gelegen te Antwerpen, Marialei, Van Luppenstraat, Lamorinièrestraat, Boomgaardstraat, Lange Leemstraat, kadastraal bekend sectie F, nr. 1307/a7.

3.10. Op 30 juli 2007 brengt de brandweer een voorwaardelijk gunstig advies uit.

Op 20 augustus 2007 deelt Defensie mee geen bezwaar te hebben voor wat betreft het verlenen van de vergunning.

Op 27 augustus 2007 brengt het agentschap R-O Vlaanderen - Onroerend Erfgoed een voorwaardelijk gunstig advies uit.

Op 9 oktober 2007 brengt AG Vespa een gunstig advies uit.

Op 11 oktober 2007 brengt de dienst Stadsontwikkeling - cel Monumenten- en Welstandszorg een voorwaardelijk gunstig advies uit.

Op 12 oktober 2007 brengt de dienst Stadsontwikkeling - cel Planning een gunstig advies uit.

Op 16 oktober 2007 brengt de dienst Stadsontwikkeling - cel Mobiliteit en Verkeer een voorwaardelijk gunstig advies uit.

Op 15 februari 2008 brengt de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar een voorwaardelijk gunstig advies uit.

3.11. Tijdens het openbaar onderzoek, georganiseerd van 1 augustus 2007 tot 31 augustus 2007, worden er twee bezwaarschriften ingediend, waarvan één door de verzoeker.

3.12. In zitting van 23 november 2007 van het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen worden de bezwaren onderzocht en verworpen.

3.13. Bij het thans bestreden besluit van 7 maart 2008 verleent het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen de gevraagde stedenbouwkundige vergunning.

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

A. Ratione temporis

4.1. In het verzoekschrift zet de verzoeker met betrekking tot de ontvankelijkheid ratione temporis uiteen wat volgt:

> "47. De bestreden beslissing werd de verzoekende partij niet ter kennis gebracht. Verzoekende partij heeft op 17 maart 2008 vernomen dat er een stedenbouwkundige vergunning zou zijn verleend voor één van de deelprojecten van het Militair Hospitaal. Verzoekende partij nam onmiddellijk telefonisch contact op met de stedenbouwkundige diensten van de Stad Antwerpen ten einde inzage en afschrift te bekomen van de verleende stedenbouwkundige vergunningen. Een mondeling verzoek tot inzage werd niet toegelaten.
>
> 48. Verzoekende partij werd gevraagd om schriftelijk een aanvraag in te dienen conform de bepalingen van het decreet van 24 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur. Verzoekende partij heeft onmiddellijk - op 17 maart 2008 - een schriftelijke aanvraag ingediend per fax tot inzage en afschrift van de recente vergunningen die zouden zijn verleend voor deelprojecten van het Militair Hospitaal Antwerpen. Middels besluit van de gemeentesecretaris van 2 april 2008 werd de aanvraag tot inzage en afschrift gedeeltelijk ingewilligd. Een kopie van de stedenbouwkundige vergunningen wordt toegestuurd middels schrijven van 14 april 2008, ontvangen op 18 april 2008.
>
> 49. De termijn om een beroep in te stellen bij de Raad van State is bijgevolg nog niet verstreken.
>
> 50. Onderhavig verzoekschrift is gelet op het bovenstaande tijdig ingediend".

4.2. De tussenkomende partij werpt een exceptie van niet ontvankelijkheid ratione temporis op, die zij uiteenzet als volgt:

> "3.2.1 Kennisname van de bestreden beslissing op 10 maart 2008
>
> Zoals verzoekende partij en haar raadsman zeer goed weten, beschikt de Stad Antwerpen over 'Notulus', het elektronisch documentbeheersysteem voor alle besluiten van de Gemeenteraad, het College, de Districtsraden en het Managementcomité.

Met dit systeem wordt heel het besluitvormingsproces van ontwerpbesluit tot archivering elektronisch beheerd.

Op de website 'http://notulus.antwerpen.be/notulus/' kan iedereen de beslissingen raadplegen, voor zover ze binnen de wet van de openbaarheid van bestuur vallen.

Ook de bestreden beslissing (met jaarnummer 2414) werd op Notulus integraal en volledig meegedeeld en dit op 10 maart 2008 om 15h53, zoals blijkt uit het elektronisch uittreksel van het systeem (…):

(…)

Verzoekende partij beweert slechts op 17 maart 2008 te hebben 'vernomen' dat de bestreden beslissing zou zijn genomen. Evenwel vermeldt verzoekende partij niet (noch brengt ze enig bewijsstuk naar voor), waaruit zou blijken hoe verzoekende partij dan wel zou hebben 'vernomen' dat de bestreden beslissing werd genomen.

Het is duidelijk dat verzoeker en zijn raadsman nauwgezet elke ontwikkeling inzake het bouwproject 'Militair Hospitaal' opvolgen. Ze zijn perfect op de hoogte van de stand van zaken van het dossier, contacteren regelmatig, zowel mondeling als schriftelijk, de stadsdiensten en dienen bezwaarschriften in tegen alle vergunningsaanvragen.

De Notulus-zoekmotor laat opzoekingen toe op alle mogelijke manieren. Indien verzoeker vanaf 10 maart 2008 gewoonweg 'Militair Hospitaal' had ingetikt, zou hij alle beslissingen inzake dit dossier in extenso op beeld hebben gekregen.

Verzoeker is als burger ten aanzien van de overheid bovendien gebonden aan het beginsel van behoorlijk burgerschap (hetgeen overigens een concretisering is van artikel 1382, van het Burgerlijk Wetboek). Dit houdt onder meer in dat de burger gehouden is tot een zorgvuldig gedrag ten aanzien van de overheid. Specifiek inzake het kennisnemen van de beslissingen van verwerende partij, geldt ten aanzien van verzoekende partij een plicht tot waakzaamheid.

Van een burger zoals verzoeker, die zich duidelijk tot streefdoel heeft gesteld het project 'Militair Hospitaal' nauwgezet op te volgen, zowel actief als passief, dient in redelijkheid te worden verwacht dat hij zorgvuldig de beslissingen die verweerder neemt in dit dossier opvolgt, onder meer via Notulus.

Het kan dan ook van een zorgvuldig burger in dezelfde omstandigheden als verzoeker en zijn raadslieden, die hem al lange tijd bijstaan in dit dossier en die specialisten zijn inzake het bestuursrecht en de ruimtelijke ordening, worden verwacht, dat zij binnen 60 dagen nadat de bestreden beslissing op Notulus werd ter beschikking gesteld (hetgeen steeds, zoals vermeld op de website, enkele dagen na de collegezitting het geval was en plaatsvond op 10 maart 2008), een eventueel verzoek tot vernietiging voor Uw Raad instellen. De termijn vangt immers aan op de dag dat verzoeker en zijn raadslieden van de bestreden beslissing konden kennis nemen.

De termijn om een verzoek tot vernietiging in te dienen is dus aangevangen op 10 maart 2008, waardoor de termijn om een vordering tot vernietiging in te stellen tegen de bestreden beslissing verstreek op 8 mei 2008.

3.2.2 Ondergeschikt: zelfs indien wordt aangenomen dat verzoekende partij pas op 17 maart 2008 kennis zou hebben genomen van het bestaan van de bestreden beslissing, is het verzoek tot vernietiging laattijdig

Verzoeker beweert zelf pas op 17 maart 2008 te hebben vernomen dat de bestreden beslissing werd aangenomen. Verzoeker stelt hiertoe een brief te hebben verzonden op die dag teneinde kopie op te vragen van de bestreden beslissing. Nu deze beslissingen beschikbaar waren op Notulus, had verzoeker deze onmiddellijk kunnen bekijken op Internet. Verzoeker tracht voor Uw Raad evenwel voor te houden dat de termijn kunstmatig kan worden verlengd door te wachten op een antwoord voor schriftelijke kopie van de beslissing, terwijl deze allang op internet beschikbaar was.

Art. 4, lid 3 van het Besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State luidt als volgt:

> ‘De beroepen bedoeld in artikel 14, §§ 1 en 3 van de gecoördineerde wetten verjaren zestig dagen nadat de bestreden akten, reglementen of beslissingen worden bekendgemaakt of betekend. Indien ze noch bekendgemaakt noch betekend dienen te worden, gaat de termijn in met de dag waarop de verzoeker er kennis heeft van gehad.’

Uit de brief van 17 maart 2008 van verzoeker blijkt duidelijk dat verzoeker er kennis van heeft dat een stedenbouwkundige vergunning werd verleend. Verzoeker kon deze dan ook, zoals zowel verzoeker als zijn raadsman weten, onmiddellijk terugvinden op Notulus.

Er is geen verplichting om de bestreden beslissing bekend te maken of te betekenen. De termijn gaat dus niet in op de dag ná de bekendmaking of betekening, maar, in toepassing van voormeld art. 4, lid 3, tweede zin met de dag waarop de verzoeker er kennis heeft van gehad. Met andere woorden: de termijn van 60 dagen begint ten laatste te lopen op 17 maart 2008 en niet de dag nadien.

Terzake kan verwezen worden naar onder meer het arrest (…) van Uw Raad (…):

> ‘dat geen enkele wettelijke of reglementaire bepaling toelaat af te wijken van de in artikel 4, lid 3 van het algemeen procedurereglement dat een compromis inhoudt tussen de wettigheidsimperatieven en de rechtszekerheid; dat het toekomt aan de verzoeker om een verzoek tot vernietiging in te leiden tegen de bestreden rechtshandelingen binnen een termijn van 60 dagen die begint te lopen vanaf de kennisname van het bestaan van de bestreden rechtshandeling en niet van de onwettigheid die ze zou aantasten; dat het verzoekschrift kennelijk onontvankelijk is,’ (…)

Bijgevolg, zelfs indien het standpunt van verzoeker redelijkerwijs zou kunnen worden bijgetreden dat hij pas op 17 maart 2008 het bestaan van de bestreden beslissing zou hebben vernomen of kunnen vernemen, quod non (aangezien dit eerder het geval was of minstens had moeten zijn), dan vangt de termijn van 60 dagen aan op 17 maart 2008 en verstrijkt deze op donderdag 15 mei 2008. Aangezien het verzoek tot nietigverklaring is ingediend op 16 mei 2008 (en dus op de 61ste dag vanaf de kennisname), is het onontvankelijk wegens laattijdigheid”.

4.3. De eerste verwerende partij werpt eenzelfde exceptie op, die zij uiteenzet als volgt:

> "De verwerende partij stelt dat het verzoekschrift ontoelaatbaar is, omdat het pas werd ingediend nà het verstrijken van de beroepstermijn van 60 dagen bij de Raad van State.
>
> De verwerende partij sluit zich daarvoor uitdrukkelijk aan bij de uitvoerige argumentatie (…) van het verzoekschrift tot tussenkomst, waar de tussenkomende partij terecht uiteenzet dat de termijn om beroep aan te tekenen
>
> - begon te lopen op 10 maart 2008 en verstreek op 8 mei 2008.
>
> Immers : de verzoekende partij en zijn raadsman volgen het project op de voet, zij bezoeken elke hoorzitting of persvoorstelling en zij leggen in elke procedure bezwaarschriften en/of verzoekschriften tot nietigverklaring neer.
>
> Zij hebben zich duidelijk tot doel gesteld om het project nauwkeurig en zorgvuldig op te volgen, in het kader waarvan zij ook geregeld contacten hebben met de stadsdiensten.
>
> Uitgaande van deze zorgvuldige opvolging van het project alsook van de expertise van de raadsman van verzoeker inzake het bestuursrecht, dient aangenomen te worden dat zij op de hoogte zijn van het bestaan van Notulus, d.i. het elektronisch documentbeheersysteem voor alle besluiten van de Gemeenteraad, het College, de Districtsraden en het Managementscomité van de Stad ANTWERPEN, dat door het publiek consulteerbaar is op het internet (http://notulus.antwerpen.be/notulus)
>
> Welnu : de bestreden beslissing werd integraal op Notulus gepubliceerd op 10 maart (…)
>
> Rekening houdende met het beginsel van behoorlijk burgerschap (…), had de verzoekende partij dan ook kennis kunnen en moeten hebben van de bestreden beslissing vanaf 10 maart 2008;
>
> - minstens begon te lopen op 17 maart 2008 en verstreek op 15 mei 2008.
>
> Immers : de termijn gaat in met/op de dag waarop de verzoekende partij kennis heeft gehad van de bestreden beslissing (artikel 4, lid 3 Besluit Regent d.d. 23 augustus 1948).
>
> Welnu : de verzoekende partij stelt zelf dat hij op 17 maart vernomen heeft dat de bestreden beslissing werd aangenomen.
>
> Aangezien de beslissing op die dag reeds integraal consulteerbaar was op het internet (Notulus), dient aangenomen te worden dat de verzoekende partij op die dag voldoende kennis had of behoorde te hebben van de bestreden beslissing en dat de termijn dus op die dag is beginnen lopen.
>
> Verzoekende partij kan de termijn niet kunstmatig verlengen door nog schriftelijk inzage te vragen van de vergunning, op een ogenblik dat deze reeds lang op het internet staat.
>
> Het verzoekschrift, ingediend op 16 mei 2008, is om deze redenen laattijdig".

4.4. In haar memorie verwijst de tussenkomende partij naar hetgeen zij heeft uiteengezet in het verzoekschrift tot tussenkomst en volhardt zij in de opgeworpen exceptie.

4.5. In de memorie van wederantwoord dupliceert de verzoeker:

> "6. Het verzoekschrift tot nietigverklaring is tijdig ingediend. Verzoeker nam kennis van de bestreden beslissing op 17 maart j.l. en heeft onmiddellijk - zoals het een zorgvuldig burger betaamt - zich begeven naar de stedenbouwkundige dienst van de stad Antwerpen te Jan Van Rijswijcklaan om de vergunning in te kijken en hiervan afschrift te bekomen.
>
> 7. Het mondeling verzoek werd zoals in het verzoekschrift tot nietigverklaring aangehaald niet toegelaten. Een schriftelijk verzoek tot inzage en afschrift - middels fax van 17 maart 2008 - was bijgevolg noodzakelijk. Verzoekende partij had op dat ogenblik geen kennis van de inhoud van de bestreden beslissing, noch dat deze was geweigerd, toegekend of toegekend onder voorwaarden?
>
> 8. Pas middels beslissing van 2 april 2008 kreeg verzoekende partij toestemming tot inzage van de bestreden beslissing.
>
> 9. Verzoekende partij heeft als zorgvuldig burger diens Raad van State termijn berekend vanaf het ogenblik dat deze kennis kreeg van de bestreden beslissing, zijnde 17 maart 2008. Tezamen met tweede verwerende partij dient bijgevolg te worden vastgesteld dat indien vanaf 17 maart 2008 de zestig dagen termijn wordt berekend het verzoekschrift tijdig werd ingesteld.
>
> 10. De merkwaardige termijnberekeningen die gebeuren door tussenkomende partij en eerste verwerende partij, meer bepaald het laten ingaan van de zestig dagen termijn op datum van kennisname, i.c. 17 maart 2008, raakt kant noch wal. Het is vaststaande rechtspraak van Uw Raad dat indien men kennis krijgt van een beslissing de dag na kennisname dag één is van de zestig dagen termijn. l.c. kennisname op 17 maart 2008, dus 18 maart 2008 is dag één en de laatste dag om tijdig beroep in te stellen is 16 mei 2008.
>
> 11. Zowel eerste verwerende partij als tussenkomende partij trachten voor te houden dat verzoekende partij reeds op 10 maart 2008 kennis diende te hebben van de bestreden beslissing aangezien deze op dat ogenblik op de website Notulus van de stad Antwerpen zou hebben gestaan. Partijen houden voor dat verzoeker elke dag maar de website van Stad Antwerpen dient na te kijken om te zien of er misschien al een beslissing inzake zou zijn genomen. Het typeert de vergunningverlenende overheid om zelf een doorgedreven splitsing toe te staan van één project in wel meer dan 10 deelprojecten - hetgeen bezwaarlijk zorgvuldig te noemen is - en vervolgens van de gewone burger verwachten dat ze elk van deze deelaanvragen dagelijks dient op te volgen op een website van deze overheid. Dergelijke vermelding van een beslissing die gewoon op het net

wordt gesmeten kan uiteraard niet worden gelijkgesteld met een kennisgeving in hoofde van verzoekende partij.

12. Men kan van de burger niet verwachten dat deze iedere dag de website van de stad Antwerpen gaat controleren om te zien of de Stad eventueel al een vergunning zou hebben verleend. Het is niet zo dat de vergunningverlenende overheid verzoeker persoonlijk in kennis heeft gesteld d.m.v. bv. een aangetekend schrijven van 10 maart 2008. In dergelijk geval zou men inderdaad kunnen voorhouden dat verzoeker kennis kreeg van de beslissing vóór 17 maart. Dergelijke kennisgeving is in casu niet gebeurd.

13. De loutere vermelding op een website kan - zelfs in geval de procedure reeds geruime tijd wordt opgevolgd door de burger - niet leiden tot een daadwerkelijke aanvang van de Raad van State termijn. Daarbij is het eveneens van belang voor te vermelden dat niet iedereen beschikt over internet. Gaat men in de toekomst dan een onderscheid maken inzake kennisgeving tussen personen met internet en zonder internet.

14. Artikel 113, §1, laatste lid van het decreet van 18 mei 1999 stelt dat de aanvrager de beslissing van het college houdende verlening van de stedenbouwkundige vergunning onmiddellijk aanplakt. Het decreet voorziet met andere woorden over de manier waarop de bekendmaking dient te gebeuren. Deze aanplakking gebeurde geenszins op 10 maart 2008, minstens wordt dit niet aangetoond.

15. Verzoeker had op 10 maart 2008 nog geen kennis van de bestreden beslissing en diende dit evenmin te hebben. De loutere vermelding op een website van de Stad Antwerpen van het gebeurlijk verlenen van een vergunning betekent niet dat de burger hiervan onmiddellijk kennis diende te hebben.

16. Tot slot dient te worden vastgesteld dat noch tussenkomende partij, noch eerste verwerende partij aantonen dat de bestreden beslissing sedert 10 maart 2008 op het net stond en er nadien consulteerbaar was. Er wordt ‘een soort van digitale print’ voorgelegd waaruit zou moeten blijken dat de bestreden beslissing op het net werd gezet op 10 maart omstreeks 16.00u. Betreft dit daadwerkelijk de bestreden beslissing? En zo ja, is de bestreden beslissing nadien op het net blijven staan? Was de bestreden beslissing ten allen tijden consulteerbaar?

17. Verzoeker kreeg op 17 maart 2008 kennis van de bestreden beslissing zonder dat deze op dat ogenblik over de tekst beschikte of reeds inzage van de beslissing had. De Raad van State termijn is berekend op basis van deze kennisname. Eerste verwerende partij kan zich niet verschuilen achter een website met daarop zogezegd ‘alle beslissingen’ die worden genomen door het college. Als u de website oproept en gebruikt zal u zien dat geenszins ‘alle beslissingen’ van het college consulteerbaar zijn, doch blijkbaar enkel deze van 2008. Beslissingen van andere jaargangen en andere stadsorganen moeten volgens de heer Roel Verhaert, stadssecretaris Stad Antwerpen, worden besteld via de stadswinkel. Alle beslissingen van het college en de gemeenteraad zijn dus niet consulteerbaar op de website.

18. Verzoekende partij kreeg kennis van de bestreden beslissing op 17 maart 2008 en heeft bijgevolg het verzoekschrift tot nietigverklaring tijdig ingediend”.

4.6. In de laatste memorie volhardt de tussenkomende partij uitdrukkelijk in de door haar opgeworpen exceptie.

4.7. De bestreden stedenbouwkundige vergunning diende noch bekendgemaakt, noch aan derden betekend te worden, zodat krachtens artikel 4 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, de beroepstermijn van zestig dagen ingaat met de dag waarop de verzoekende partij er kennis van heeft gehad of geacht moet worden er kennis van te hebben gehad, dit is, hetzij de dag waarop zij een voldoende kennis heeft van het bestaan, de aard en de draagwijdte van de vergunning, waarbij niet is vereist dat zij kennis heeft van de precieze inhoud de vergunning, hetzij de dag waarop zij kennis heeft kunnen nemen van de vergunning, door binnen een redelijke termijn gebruik te maken van haar inzagerecht.

Het mag evenwel niet in de macht van een potentiële verzoekende partij liggen, wanneer zij in de mogelijkheid is kennis te nemen van de bestuurshandeling die zij eventueel met een annulatieberoep wenst te bestrijden, die kennisneming voor onbepaalde tijd uit te stellen en daardoor de aanvangsdatum van de termijn van beroep willekeurig te verschuiven, zodat de rechtsgeldigheid en het voortbestaan van de bedoelde bestuurshandeling buiten weten, zowel van de overheid van wie zij uitgaat, als van alle andere belanghebbenden, in het ongewisse worden gehouden, met alle nadelige gevolgen vandien.

Het beginsel volgens hetwelk voorkomen moet worden dat de gelding van administratieve beslissingen te lang onzeker blijft en dat aan het voormelde artikel 4 van de procedureregeling ten grondslag ligt, eensdeels, en de noodzaak van een evenwichtige bescherming van de belangen én van de bouwheer én van de omwonenden en andere belanghebbende personen, anderdeels, brengen met zich mee dat degene die meent te worden benadeeld door een stedenbouwkundige vergunning en die het bestaan van die vergunning moet vermoeden, de verplichting heeft binnen een redelijke termijn gebruik te maken van de hem ter beschikking staande middelen om kennis te nemen van de inhoud van de afgegeven stedenbouwkundige vergunning.

Eens die redelijke termijn verstreken, neemt de termijn van zestig dagen om een annulatieberoep in te dienen een aanvang.

Het is zaak van de partij die aanvoert dat het beroep laattijdig is, het bewijs te leveren van het tijdstip waarop de verzoekende partij kennis had of kon hebben van de mogelijke afgifte van de bestreden vergunning, bijvoorbeeld door aan te tonen wanneer de kwestieuze werken werden aangevat.

Het is dan weer zaak van de verzoekende partij in voorkomend geval aan te tonen dat zij binnen de redelijke termijn, via de geëigende middelen, de nodige inlichtingen over de bestreden vergunning heeft proberen in te winnen.

4.8. De eerste verwerende partij en de tussenkomende partij voeren aan dat, vermits de bestreden beslissing vanaf 10 maart 2008 consulteerbaar was op het internet via het elektronisch documentbeheersysteem “Notulus” van de stad Antwerpen, de verzoeker op dat ogenblik reeds kennis diende te hebben of had kunnen hebben van het bestaan van de bestreden vergunning. Bijgevolg menen de eerste verwerende partij en de tussenkomende partij dat de verzoeker door slechts op 17 maart 2008 een afschrift te vragen, niet binnen een redelijke termijn gebruik heeft gemaakt van zijn inzagerecht.

Het feit dat een vergunning consulteerbaar is op het internet is op zich niet bewijskrachtig om aan te tonen dat de verzoeker op dat ogenblik kennis had of diende te hebben van het bestaan van de bestreden vergunning. De eerste verwerende partij noch de tussenkomende partij toont aan dat de verzoeker kennis had van de bekendmaking van het bestreden besluit via het elektronisch documentbeheersysteem “Notulus”.

4.9. Voorts houdt de op een derde belanghebbende rustende plicht tot diligentie niet de verplichting in om, wanneer hij weet dat een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning is ingediend, zich regelmatig naar het gemeentehuis te begeven om na te gaan of de gevraagde stedenbouwkundige vergunning al dan niet reeds is verleend. Er kan de verzoeker dienaangaande geen gebrek aan waakzaamheid worden verweten.

4.10. Bij gebrek aan bewijs van het tegendeel dient te worden aangenomen dat de verzoeker, zoals hij stelt in het verzoekschrift, op 17 maart 2008 kennis heeft gekregen van het bestaan van het bestreden besluit. Aangezien, luidens artikel 88 van het voormelde besluit van de Regent van 23 augustus 1948 de dies a quo niet in de beroepstermijn wordt begrepen en de dies ad quem wel, is het op 16 mei 2008 ter post aangetekend verzonden verzoekschrift de zestigste dag en bijgevolg tijdig ingesteld.

4.11. De excepties worden verworpen.

B. Belang

4.12. In het verzoekschrift zet de verzoeker met betrekking tot het belang uiteen wat volgt:

> "42. Verzoekende partij woont in de Lamorinièrestraat 63, te 2018 Antwerpen en heeft verschillende woningen in eigendom die zijn gelegen te Lamorinièrestraat. Zo is verzoekende partij eveneens eigenaar van de woning gelegen te - Lamorinièrestraat 147 - 149 -151.
>
> 43. De bestreden beslissing maakt deel uit van het totaalproject Militair Hospitaal, meer bepaald het renoveren en uitbreiden van het volume van het bestaand Noord-Zuid gebouw, hetwelk wordt voorzien op de terreinen van het vroegere Militair Hospitaal te Antwerpen. Dit binnengebied grenst :
>
> - in het noorden aan de Lange Leemstraat,
> - in het oosten aan de Van Luppenstraat,
> - in het zuiden aan de Marialei en de Boomgaardstraat,
> - en in het westen aan de Lamorinièrestraat.
>
> 44. Het project MHA grenst onmiddellijk aan de eigendommen van verzoekende partij. Verzoekende partij beschikt uit dien hoofde over het rechtens vereiste en afdoende belang bij onderhavige procedure.
>
> (…)
>
> 45. Verzoekende partij heeft als onmiddellijke omwonende uiteraard een belang bij huidige procedure tot vernietiging van de bestreden beslissing aangezien deze o.a. geen rekening heeft gehouden met de mobiliteitsproblematiek in de omgeving. Noch uit de bestreden beslissing zelf, noch uit enig ander document dat voor verzoekende partij ter inzage lag, blijkt dat enig onderzoek is gevoerd naar de afwikkeling van de bijkomende verkeersstroom die wordt gecreëerd door het globale nieuwe project (meer dan 400 woongelegenheden en kantoren) in de omliggende en bestaande verkeersinfrastructuur.
>
> 46. Deze toenemende verkeersdruk zal moeten worden opgevangen door de omringende straten waaronder de Lamorinièrestraat. Het belang van verzoekende partij - dewelke verschillende eigendommen heeft in de

Lamorinièrestraat en hier tevens woont in nummer 63 - staat gelet op het voorgaande dan ook onomstotelijk vast".

4.13. De tussenkomende partij werpt in het verzoekschrift tot tussenkomst op dat het beroep niet ontvankelijk is wegens gebrek aan belang. Zij zet deze exceptie uiteen als volgt:

"Verzoekende partij toont in haar verzoekschrift tot nietigverklaring niet afdoende aan waarin haar belang gelegen is, waardoor het verzoek tot nietigverklaring onontvankelijk is.

Verzoekende partij beweert te wonen in de Lamorinièrestraat 63 te Antwerpen en beweert eigenaar te zijn van woningen gelegen te Lamorinièrestraat 147-149-151. Evenwel voegt verzoekende partij geen enkel stuk bij zijn verzoekschrift waaruit dit blijkt.

Bovendien motiveert verzoekende partij haar belang enkel door een vermeende 'mobiliteitsproblematiek'. Evenwel blijkt uit de bestreden beslissing, alsook uit het advies van de dienst mobiliteit en verkeer dat de verkeersleefbaarheid niet in het gedrang komt. De bewering van verzoekende partij dat er een verkeersprobleem zou zijn, wordt nergens gestaafd en kan dus ook niet in rechte worden aanvaard om het belang te kunnen staven. Het griefhoudend karakter van de bestreden beslissing, nochtans vereist om van een belang bij de vernietiging van de bestreden beslissing te kunnen gewag maken, wordt nergens aangetoond.

Meer nog: in haar verzoekschrift stelt verzoekende partij zelf uitdrukkelijk dat ze geen hinder zal ondervinden ten gevolge van de bestreden beslissing (…):

'Verzoekende partij weet dat geen onoverkomelijke hinder zal worden veroorzaakt (...)'

Door het belang zeer vaag en zonder stavingsstukken te formuleren in het verzoekschrift en door het nalaten dienstige stukken terzake voor te leggen, maakt verzoekende partij het Uw Raad onmogelijk na te gaan of op het ogenblik van het indienen van het verzoekschrift er persoonlijk, rechtstreeks en actueel belang aanwezig is in hoofde van verzoekende partij en maakt ze het tevens aan verzoekende partij in tussenkomst (alsook de verwerende partij) onmogelijk om hierover standpunt in te nemen, hetgeen overigens een ernstige aantasting is van de rechten van de verdediging in deze procedure. Daarom is het onmogelijk een te vage, onduidelijke en ongestaafde formulering van het belang na het indienen van het verzoekschrift later in de procedure recht te zetten.

Bovendien is ook verzoeker in de procesvoering voor Uw Raad gebonden aan het beginsel van behoorlijk burgerschap (hetgeen overigens een concretisering is van artikel 1382, van het Burgerlijk Wetboek) (…). Dit houdt onder meer in dat de burger gehouden is tot een zorgvuldig gedrag ten aanzien van de overheid en tot zorgvuldige procesvoering in een procedure tot vernietiging voor Uw Raad. Door in hun verzoekschrift niet uiteen te zetten noch te staven met bewijsstukken waarin de specifieke benadeling of het concrete persoonlijk, rechtstreeks en actueel belang ligt,

heeft verzoekende partij zich in deze procedure niet zorgvuldig gedragen, zoals een goed huisvader in dezelfde concrete omstandigheden betaamt, en aldus het beginsel van behoorlijk burgerschap geschonden.

Bijgevolg is het verzoekschrift tot nietigverklaring onontvankelijk wegens gebrek aan belang".

4.14. De eerste verwerende partij werpt eenzelfde exceptie op, die zij uiteenzet als volgt:

"1.1.

Overeenkomstig het artikel 19 van de R.v.St.-wet dient de verzoekende partij bij het instellen van het vernietigingsberoep te beschikken over een persoonlijk, rechtstreeks en actueel belang.

1.2.

Op pag. 11-12 van zijn verzoekschrift stelt de verzoekende partij dat hij over een dergelijk belang beschikt omdat

- zijn eigendommen, gelegen aan de Lamorinièrestraat 63-147-149-151, 'onmiddellijk' grenzen aan het project MILITAIR HOSPITAAL; en
- de bestreden beslissing geen rekening houdt met de mobiliteitsproblematiek in de omgeving.

1.3.

Geen van beide stellingen worden afdoende uiteengezet/aangetoond.

1.3.1.

Immers : de verzoekende partij stelt, zoals aangegeven, dat zijn eigendommen onmiddellijk grenzen aan het project MILITAIR HOSPITAAL en dat hij zelf woont op het nr 63 van de Lamorinièrestraat.

Echter :

- de verzoekende partij toont die eigendom niet aan, noch dat hij woont op nr 63.

  Deze vaagheid is op zich al voldoende om te kunnen besluiten tot een gebrek aan persoonlijk, rechtstreeks en actueel belang;
- het perceel Lamorinièrestraat nr 63 - waar de verzoekende partij naar eigen zeggen zelf woont - grenst helemaal niet 'onmiddellijk' aan het project MILITAIR HOSPITAAL en al zeker niet aan de hospitaalpaviljoenen en de voorziene ondergrondse parking in dit project.

  Integendeel : de hospitaalpaviljoenen liggen in vogelvlucht, afstand nemend van de hoge huizen die er sowieso allemaal tussen staan en de Lange Leemstraat die er tussen ligt, op een afstand van 370 meter van dit perceel nr 63.

  De voorziene ondergrondse parking en uitgang ligt op een afstand van 396 meter tot de tuin van dit perceel en op 427 meter van het woonhuis op dit perceel nr 63.

  (…)

  In de rechtspraak van de Raad van State wordt echter gesteld dat de geplande werken moeten plaatsvinden binnen een straal van 100 à

150 meter van de eigendom van de naburige bewoner, opdat deze zou kunnen gewagen van een persoonlijk belang.

(…)

Luidens deze rechtspraak beschikt de verzoekende partij dan ook niet over een voldoende persoonlijk belang, aangezien de hospitaalpaviljoenen en de ondergrondse parking niet dicht genoeg bij het perceel aan de Lamorinièrestraat nr 63 - waar de verzoekende partij zelf woont - gelegen zijn;

- de percelen Lamorinièrestraat 147 - 149 - 151 liggen wel naast het projectgebied, maar daarom nog niet naast de hospitaalpaviljoenen en de ondergrondse parking, waar de bestreden beslissing over handelt.

Integendeel : de hospitaalpaviljoenen liggen op 190 tot 192 meter van de percelen met nrs 147 - 149 - 151.

De ondergrondse parking ligt op 230 tot 232 meter van de percelen met nrs 147 - 149 - 151.

(…)

Volgens de in het vorige streepje vermelde rechtspraak van de Raad van State is ook dit té ver om van een voldoende persoonlijk belang te spreken.

Dit geldt des te meer daar de verzoekende partij daar zelf niet woont en hij volstrekt nalaat om op enige manier te concretiseren waarom er ten aanzien van die percelen een geïndividualiseerd belang zou zijn tussen de bestreden beslissing en de verzoekende partij zelf.

1.3.2.

Ook de stelling dat de bestreden beslissing geen rekening houdt met de mobiliteitsproblematiek klopt niet.

Inderdaad : de verzoekende partij stelt op pag. 12 van het verzoekschrift dat '...noch uit de bestreden beslissing zelf, noch uit enig ander document dat voor de verzoekende partij ter inzage lag, blijkt dat enig onderzoek gedaan is naar de afwikkeling van de bijkomende verkeersstroom die wordt gecreëerd door het globale nieuwe project...'

Dit is manifest onjuist.

Immers : de bestreden beslissing legt letterlijk als voorwaarde op dat er rekening gehouden moet worden met het advies van de Dienst Mobiliteit (…), dat toegevoegd werd aan de vergunning om er één geheel mee uit te maken en dat hoger werd geciteerd in het hoofdstuk 2 van het feitenrelaas.

Luidens dit advies, waarin de mobiliteit van het totale project werd onderzocht, zal '...Het programma van het Militair Hospitaal voor de omliggende wegen geen problemen geven en het aantal ondergrondse parkeerplaatsen zou moeten volstaan voor de bewoners...'

De verzoekende partij levert geen enkel (concreet) bewijs van het tegendeel, zodat zijn loutere bewering dat er een verkeersprobleem zou zijn ook niet in rechte aanvaard kan worden ter staving van het belang.

1.4.

Besluit.

Het verzoekschrift moet worden afgewezen bij gebrek aan belang.

De verwerende partij verwijst in dit verband ook uitdrukkelijk naar de uiteenzetting op pag. 8-9 van het verzoekschrift tot tussenkomst, waar hij zich uitdrukkelijk bij aansluit".

4.15. De tweede verwerende partij werpt een gelijkaardige exceptie op, die zij uiteenzet als volgt:

> "Uit het verzoekschrift blijkt dat verzoekende partij voldoende belang mist;
>
> Immers woont verzoeker zelf niet in een woning die grenst aan het project.
>
> De eigendommen waarover hij beschikt grenzen evenmin aan het project.
>
> Immers situeren de woningen zich in de Lamorinièrestraat, dit is de uiterst linkse straat op het onderstaand plan die de site van het Oude Militaire Hospitaal omzoomt.
>
> De bestreden beslissing betreft het project dat in blauwe kleur werd aangegeven op het onderstaande plan.
>
> (…)
>
> Aldus blijkt duidelijk dat verzoeker op zeer grote afstand van het gebouw waarover sprake woont en dat zijn eigendom niet grenst aan de gebouwen die deel uitmaken van de bestreden beslissing;
>
> Bovendien kan geen sprake zijn van verkeershinder aangezien het totaal project enkel voor wat betreft de Lamorinièrestraat een in- en uitrit voorziet voor een ondergrondse parkeergarage;
>
> Aldus zal de straat niet overbelast worden met verkeer en parkerende wagens.
>
> Dit wordt bevestigd in het advies van de dienst Mobiliteit van de Stad Antwerpen dd. 30 juli 2007:
>
> > 'Het verkeer van de site wordt verdeeld over 3 assen, namelijk: Lamorinièrestraat, Lange Leemstraat en de Boomgaardstraat waar telkens een in/uitrit is voor een ondergrondse parking. De bijkomende verkeersbelasting op deze wegen zal dus niet al te groot zijn. Men dient ook rekening te houden met het feit dat het hier om woningen gaat en er dus gespreid vertrek en aankomsttijden zijn.
> >
> > Vermits er geen recente tellingen zijn hebben we ons gebaseerd op cijfers uit het verkeersmodel, hieruit blijkt dat er op deze 3 straten nog onvoldoende restcapaciteit is om de bijkomende verplaatsingen van het Militair Hospitaal op te vangen.
>
> | Straat | Verkeersvolume |
> |---|---|
> | Lange Leemstraat | 260 pwe/uur |
> | Lamorinièrestraat | 362 pwe/uur |
> | Boomgaardstraat | 152 pwe/uur |
>
> > Volgens de wegencategorisering van het mobiliteitsplan gaat het hier om hoofdstraten (Lange Leemstraat) en buurtstraten (Boomgaardstraat en Lamorinièrestraat) waar respectievelijk 800 en 500 pwe/uur toegelaten kunnen worden.'
>
> Verzoeker heeft dan ook onvoldoende belang om de vernietiging van de beslissing te vorderen".

4.16. In de memorie stelt de tussenkomende partij nog wat volgt:

"Tussenkomende partij verwijst naar en herneemt de uiteenzetting met betrekking tot de onontvankelijkheid van het verzoek tot nietigverklaring wegens gebrek aan belang zoals uiteengezet in haar verzoekschrift tot tussenkomst van 17 juli 2008, alwaar zij uitdrukkelijk in volhardt en waaraan zij het volgende wenst toe te voegen.

De tweede verwerende partij stelt terecht in haar memorie van antwoord van 8 augustus 2008 (…) dat de panden waarvan zij beweert eigenaar of bewoner te zijn (maar dit niet staaft met stukken) helemaal niet grenzen aan het vergunde bouwproject. De woningen situeren zich immers in de Lamorinièrestraat, ver gelegen van het vergunde project dat zich in het midden van de site van het vroegere Militair Hospitaal bevindt (…). Eerste verwerende partij wijst er terecht op dat het een afstand van 370m tot zelfs 427m betreft (voor wat betreft de Lamorinièrestraat 63) en 190m à 232m voor wat betreft de percelen nrs. 147, 149 en 151 (…), terwijl volgens de vaste rechtspraak van Uw Raad slechts van een rechtstreeks persoonlijk belang gewag kan worden gemaakt indien de werken zouden plaatsvinden binnen een straal van 100m à 150m.

Zo oordeelde uw Raad bijvoorbeeld dat verzoekende partijen die op 250 m van twee windturbines woonden, geen voldoende persoonlijk belang hadden (…) en worden verzoekende partijen die op 400 m van verbouwingen wonen, eveneens afgewezen bij gebrek aan belang (…).

Ook treden eerste verwerende partij (…) en tweede verwerende partij (…) terecht het standpunt van tussenkomende partij bij dat de straat niet overbelast zal worden met verkeer en parkerende wagens, onder meer omdat ter hoogte van de Lamorinièrestraat enkel een in- en uitrit voor een ondergrondse parkeergarage is voorzien. De bestreden beslissing stelt, zoals omstandig uiteengezet, duidelijk dat er geen sprake van verkeershinder kan zijn.

Bijgevolg is het verzoekschrift tot nietigverklaring onontvankelijk wegens gebrek aan belang".

4.17. In de memorie van wederantwoord dupliceert de verzoeker:

"21. Het belang in hoofde van de verzoekende partij is duidelijk. Verzoekende partij heeft als onmiddellijke omwonende uiteraard een belang bij huidige procedure tot vernietiging van de bestreden beslissing.

22. Verzoekende partij is zoals aangehaald in het verzoekschrift eigenaar van het perceel nr. 63-147-149 en 151 te Lamorinièrestraat. Het feit dat men eigenaar is van een pand dient normalerwijs niet te worden aangetoond in een procedure voor Uw Raad - nabuurschap is voldoende - doch volledigheidshalve maakt verzoekende partij u in bijlage de aankoopaktes over waaruit blijkt dat verzoeker eigenaar is van vermelde panden.

23. De woning van verzoekende partij grenst rechtstreeks aan het perceel waarop de bestreden beslissing betrekking heeft. Het is vaste rechtspraak van Uw Raad dat dit op zich kan volstaan om voldoende belang te hebben bij het in rechte bestrijden van een verleende vergunning.

24. Het eigendom van verzoekende partij grenst rechtstreeks aan het perceel waarop de bestreden beslissing betrekking heeft.

(…)

25. Verzoekende partij beschikt over een zeer grote en diepe tuin. Uit bovenstaande foto blijkt dat het perceel van verzoekende partij rechtstreeks grenst aan het perceel waarop de bestreden beslissing betrekking heeft. Verzoeker beschikt hierdoor - conform de vaste rechtspraak van Uw Raad - reeds over een belang bij het voeren van de procedure.

26. Verzoekende partij heeft als onmiddellijke omwonende uiteraard een belang bij huidige procedure tot vernietiging van de bestreden beslissing aangezien deze o.a. geen rekening heeft gehouden met de mobiliteitsproblematiek in de omgeving. Noch uit de bestreden beslissing zelf, noch uit enig ander document dat voor verzoekende partij ter inzage lag, blijkt dat enig onderzoek is gevoerd naar de afwikkeling van de bijkomende verkeersstroom die wordt gecreëerd door het globale nieuwe project (meer dan 400 woongelegenheden en kantoren) in de omliggende en bestaande verkeersinfrastructuur.

27. Verzoekende partij verwijst verder naar de uiteenzetting in diens verzoekschrift tot nietigverklaring en ziet dit ten aanzien van het belang als uitdrukkelijk herhaald.

28. Verzoekende partij doet blijken van het vereiste belang".

4.18. In de laatste memorie herneemt de tussenkomende partij de argumentatie die zij reeds heeft uiteengezet in het verzoekschrift tot tussenkomst en in de memorie.

4.19. De verzoeker beroept zich in het verzoekschrift op zijn hoedanigheid enerzijds van onmiddellijk omwonende en anderzijds van eigenaar van aanpalende percelen.

De verzoeker voegt in antwoord op de opgeworpen excepties bij de memorie van wederantwoord stukken waaruit blijkt dat hij eigenaar is van woningen gelegen aan de Lamorinièrestraat 147, 149 en 151, op percelen kadastraal bekend sectie F, nrs. 1318/a5, 1318/x4 en 1317/p11. In het kader van het openbaar onderzoek werd de verzoeker overigens aangeschreven in zijn hoedanigheid van eigenaar van de betreffende aanpalende percelen. De verzoeker doet in beginsel hierdoor alleen reeds blijken van het rechtens vereiste belang.

4.20. Noch de omstandigheid dat geen stukken worden neergelegd waaruit blijkt dat de verzoeker de betrokken panden zou bewonen, noch, gelet op het feit dat de betrokken vergunning deel uitmaakt van één en hetzelfde project op de site van het voormalig Militair Hospitaal die paalt aan het eigendom van de

verzoeker, de omstandigheid dat de betrokken hospitaalpaviljoenen zich zo'n 190 meter van de achterzijde van de percelen van de verzoeker bevinden en de ondergrondse garage zo'n 320 meter, is van aard om tot een andere conclusie te nopen.

4.21. De excepties worden verworpen.

V. Onderzoek van het eerste middel

Standpunt van de partijen

5.1. In een eerste middel voert de verzoeker de schending aan van de artikelen 3 en 4 van het besluit van de Vlaamse regering van 5 mei 2000 betreffende de openbare onderzoeken over aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning en verkavelingsaanvragen, van artikel 52, § 3 van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996, alsook van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, in het bijzonder het zorgvuldigheidsbeginsel,

> "Doordat, door de verregaande opsplitsing van het totaalproject in verschillende kleine deelprojecten de mogelijkheid wordt ontnomen om met kennis (van) zaken een aanvraag te kunnen beoordelen en desgevallend een bezwaar in te dienen en door te verwijzen naar plans die niet ter inzage lagen het openbaar onderzoek schenden;
>
> Terwijl, het vergunningsdossier volledig moet zijn en verzoekende partij de mogelijkheid moet worden geboden om alle documenten in te kijken zonder dat achteraf wordt verwezen naar plans of vergunningsaanvragen die nog dienen te gebeuren en die niet in het vergunningsdossier worden gevoegd;
>
> Zodat, het openbaar onderzoek wordt geschonden;
>
> 52. Verzoekende partij zette hierboven reeds uiteen dat in casu sprake is van een verregaande 'saucissonering' van het project in verschillende kleine deelprojecten. Deze opsplitsing heeft tot gevolg dat verzoekende partij niet met kennis van zaken de aanvraag kan beoordelen en desgevallend met kennis van zaken een bezwaar indienen.
>
> 53. Door de opsplitsing van de stedenbouwkundige aanvragen voor het project in verschillende deelprojecten toe te staan gaat verwerende partij geen beoordeling doen van de impact van het totaalproject, o.a. de belasting van de omliggende verkeersinfrastructuur, de voorziening van afdoende parkeerplaatsen per gecreëerde woning, ... e.a.

54. Deze beoordeling van de totaal impact, o.a. impact op de omliggende verkeersinfrastructuur, voorziening voldoende parkeergelegenheid, ... is niet gebeurd in het kader van dit deelproject, en zal gelet op de verregaande opsplitsing in deelprojecten, evenmin gebeuren in de andere deelprojecten. Dit blijkt reeds uit de tekst van de bestreden beslissing waarin de verwerende partij de ingeroepen bezwaren van verzoeker omtrent de te verwachten verkeersdruk en densiteit van het totaalproject op de omgeving afhandelt als volgt :

> '…
> Het bezwaar tegen de densiteit, verkeershinder van het hele project en tegen de torens maakt geen voorwerp uit van voorliggende aanvraag. Enkel de bezwaren die betrekking hebben tot het ingediende project dienen geëvalueerd. Het bezwaar is dan ook ontvankelijk, maar ongegrond.
> …'

55. De ingediende bezwaren van verzoekende partij die betrekking hebben op de impact van het totaalproject op de omgeving worden van de hand gedaan omdat deze niet het voorwerp zouden uitmaken van dit deelproject. Verzoekende partij, en andere derden, worden door de verregaande artificiële opsplitsing van de aanvragen verplicht om tientallen openbare onderzoeken in te kijken en tientallen aanvraagdossiers in te kijken dewelke volgens de verwerende partij als afzonderlijk dienen te worden beschouwd, doch waar in het vergunningsdossier van één deelproject wordt verwezen naar het vergunningsdossier, of de plannen van een ander deelproject zonder dat dit wordt gevoegd. Dit maakt uiteraard een schending uit van het openbaar onderzoek.

56. Verzoekende partij dient in het kader van het openbaar onderzoek een omstandig bezwaarschrift in per aangetekend schrijven van 30 augustus 2007 waarin deze als hoofdargument aanhaalt en verwerende partij reeds wijst op de problematiek van de 'saucissonering' van de vergunningsaanvragen. Verzoeker wees er in aangehaald bezwaar reeds op dat de deelprojecten niet geïsoleerd kunnen worden zonder meteen te leiden tot een vertekend of incorrect beeld en dus tot een onzorgvuldige beoordeling van de overheid leiden. De bezwaren van verzoeker met betrekking tot de totaalimpact van het project (parkeerdruk, ontsluiting, ...) werden van de hand gedaan als niet behorend tot het voorwerp van de deelaanvraag. (…)

57. Verzoekende partij weet dat geen onoverkomelijke hinder zal worden veroorzaakt als elk deelproject apart wordt beoordeeld zonder rekening te houden met het totaalproject. Immers de hinder van het totaalproject is niet noodzakelijk de som van de hinder die wordt veroorzaakt door de verschillende afzonderlijke deelprojecten. De bestreden beslissing stelt verder bij de behandeling van de bezwaarschriften :

> '…
> Vanuit de vraag naar woningbouwlocaties biedt de site goede mogelijkheden voor herontwikkeling ten behoeve van woningbouw. Door de voorgestelde verdichting (van het totaalproject) bestaat de vrees voor toename van verkeersdruk en het verkeersonveiliger worden van de omgeving. Verkeer is nu eenmaal onlosmakelijk

verbonden met een herinvulling van de locatie. Zoals hierboven reeds vermeld betreft de aanvraag slechts een deel van het geplande project. Op grond van de voorgebrachte plannen dient in alle redelijkheid geoordeeld dat de te verwachten toename van verkeer naar aanleiding van het project niet van aard is om voor verkeersproblemen te zorgen. ... Het bezwaar is ontvankelijk maar ongegrond.
…'

58. Verder stelt de bestreden beslissing nog :

'…
Het bezwaar dat het hele project de verkeersveiligheid en leefbaarheid, alsook de parkeerdruk in de omgeving niet ten goede komt, is niet correct. De vervoersvraag van voorliggende aanvraag werd bekeken bij het dimensioneren van de ondergrondse parking onder het paradeplein en de ondergrondse parkings in twee andere deelaanvragen, met name de ondergrondse parking onder het paradeplein en de ondergrondse parking onder het nieuwe noord-zuidgebouw.
…'

59. Uit bovengeciteerde tekst blijkt duidelijk dat de grootste vrees van verzoeker waarheid is geworden. De bezorgdheid van verzoeker is niet de hinder die enkel en alleen door dit deelproject zal worden gecreëerd doch de impact van het totaalproject. Verweerder gebruikt de opsplitsing van de aanvraag om het bezwaar omtrent verkeersoverlast en gebrek aan parkeerplaatsen te weerleggen.

60. Omtrent het doel van het openbaar onderzoek stelt uw Raad :

'De openbaarmaking van de bouwaanvragen is voorgeschreven, eensdeels om degenen die bezwaren hebben tegen de bouwaanvraag de mogelijkheid te bieden hun bezwaren en opmerkingen te doen gelden, andersdeels, aan de bevoegde autoriteiten de nodige inlichtingen en gegevens te verstrekken opdat zij met kennis van zaken kunnen oordelen.'

61. Het is eveneens vaste rechtspraak van Uw Raad dat het aan het openbaar onderzoek verbonden recht van derden om bezwaren in te stellen wordt miskend indien plannen die het voorwerp uitmaken van de beslissing over de bouwaanvraag niet tijdens de ganse duur van het openbaar onderzoek ter inzage hebben gelegen.

62. Verzoekende partij heeft op afdoende wijze aangetoond dat verwerende partij door het toestaan van de verregaande en artificiële opsplitsing van het totaalproject het recht heeft ontnomen aan verzoekende partij om met kennis van zaken inzage te nemen.

63. De in het middel aangehaalde bepalingen zijn dan ook onmiskenbaar geschonden".

5.2. De tussenkomende partij doet in het verzoekschrift tot tussenkomst het volgende gelden:

"4.1.1 Het eerste middel is onontvankelijk

In de aanhef van het eerste middel houdt verzoekende partij voor dat het middel genomen zou zijn uit de schending van:

- de artikelen 3 en 4 van het Besluit van 5 mei 2000 betreffende de openbare onderzoeken over aanvragen tot stedenbouwkundige vergunningen en verkavelingsaanvragen;
- art. 52, §3 van het Decreet van 22 oktober 1996 houdende de Organisatie van de Ruimtelijke Ordening;
- het zorgvuldigheidsbeginsel als beginsel van behoorlijk bestuur.

Verder in de aanhef wordt nog vermeld dat 'het openbaar onderzoek wordt geschonden'.

Nergens in de tekst die in de bespreking van het eerste middel staat vermeld, wordt op enigerlei wijze aangehaald wat voormelde bepalingen inhouden en waarom verwerende partij de betreffende rechtsregels en beginsel zou hebben geschonden.

In het arrest (…) heeft Uw Raad nochtans zeer duidelijk geoordeeld dat het de verzoekende partij toekomt om aan te duiden in een middel welke rechtsbepaling geschonden is en op welke wijze, namelijk door welke handelingen van de overheid, deze rechtsbepaling werd geschonden. Indien een verzoekende partij zich ertoe beperkt enkele artikelen op te sommen, zonder enige vermelding van wat deze bepalingen inhouden, noch aan te duiden op welke manier de vermelde bepalingen werden geschonden, is het middel onontvankelijk:

> 'dat echter in het geheel van het middel de diverse grieven niet of nauwelijks verbonden worden met de diverse geschonden geachte rechtsnormen; dat een op een dergelijke wijze opgebouwd middel niet meer het vereiste rechtsmiddel lijkt waarin door een verzoekende partij wordt aangegeven welke rechtsbepaling geschonden is en op welke wijze, namelijk door welk handelen van de overheid; dat immers door het gewoon naast elkaar plaatsen, zoals te dezen gebeurt, zonder duidelijke afgescheiden onderdelen, van, enerzijds, een aantal rechtsnormen en, anderzijds, een aantal grieven, een verzoekende partij het aan de Raad van State overlaat om zelf uit het groot aantal mogelijke combinaties van, enerzijds, een rechtsnorm, en, anderzijds, een grief, een bepaalde combinatie te kiezen en deze tot middel te maken; dat aldus niet de verzoekende partij het middel opbouwt maar zij de Raad van State verplicht zulks te doen na onderzoek van alle door de verzoekende partij aangebrachte rechtsnormen en grieven; dat zulks al niet geoorloofd lijkt in een annulatiegeding maar nog minder in een schorsingsprocedure en des te minder wanneer ze zoals te dezen wordt gevoerd op de wijze van de uiterst dringende noodzakelijkheid; dat aldus een argumentatie die door haar complexe opbouw geen ontvankelijk rechtsmiddel meer is, ook geen ernstig middel kan zijn; dat zulks te dezen het geval is en het in het inleidend verzoekschrift aangevoerde enig middel dienvolgens niet ernstig is;'
> (…)

Een dergelijk vaag en onduidelijk eerste middel kan niet als een ontvankelijk rechtsmiddel worden beschouwd, nu niet wordt aangegeven welke rechtsbepaling geschonden is en op welke wijze, namelijk door welk handelen van de overheid, deze rechtsbepaling werd geschonden.

Het eerste middel is onontvankelijk.

4.1.2 Het eerste middel is ongegrond

Artikel 3 van het Besluit van 5 mei 2000 betreffende de openbare onderzoeken over aanvragen tot stedenbouwkundige vergunningen en verkavelingsaanvragen bepaalt het toepassingsgebied van dit Besluit. Het valt niet in te zien hoe deze bepaling zou zijn geschonden, nu de aanvraag werd onderworpen aan een openbaar onderzoek. Overigens wordt nergens in het eerste middel uiteengezet waarom deze bepaling zou zijn geschonden (reden waarom het onontvankelijk is).

Art. 4 van voormeld Besluit bepaalt dat een document dient te vermelden dat de aanvrager de formaliteiten, vervat in het Besluit, zal naleven. Het valt niet in te zien hoe deze bepaling werd geschonden, nu dit document voorhanden is (met name het ontvangstbewijs). Overigens wordt nergens in het eerste middel uiteengezet waarom deze bepaling zou zijn geschonden (reden waarom het onontvankelijk is).

Art. 52, §3 van het Decreet van 22 oktober 1996 houdende de Organisatie van de Ruimtelijke Ordening bepaalt dat de Vlaamse Regering de vorm van de vergunningen bepaalt en dat zij de gevallen bepaalt waarin speciale regelen van openbaarmaking moeten worden nageleefd bij de behandeling van bepaalde vergunningsaanvragen. Nergens in het eerste middel wordt uiteengezet waarom deze bepaling zou zijn geschonden (reden waarom het onontvankelijk is).

Verzoekende partij beklaagt zich verder dat het project zou worden ‘opgesplitst’ door verschillende stedenbouwkundige vergunningsaanvragen in te dienen en dat dit tot gevolg zou hebben dat zij de aanvraag niet met kennis van zaken zou kunnen beoordelen (onder meer over de verkeersinfrastructuur, het aantal parkeerplaatsen e.d.) om een bezwaar in te dienen.

Dit standpunt is onjuist.

Het verwijt van verzoekende partij dat zij verplicht zou zijn ‘tientallen’ openbare onderzoeken in te kijken, is schromelijk overdreven en zelfs stemmingmakerij. Er bestaat geen enkele rechtsregel, noch enig beginsel dat zou verplichten dat voor het herontwikkelen van diverse gebouwen op een site, slechts één globale aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning zou moeten worden ingediend. Het indienen van verschillende vergunningsaanvragen heeft zijn redenen.

Bovendien heeft verzoekende partij in tussenkomst het totaalbeeld van het project wel degelijk besproken én voorgelegd aan de vergunningverlenende overheid middels het wedstrijdontwerp en de aanvraag van een stedenbouwkundig attest. Bovendien werd het project herhaaldelijk aan het publiek voorgesteld, onder meer bij de voorstelling van het Masterplan en ter gelegenheid van talrijke persvoorstellingen waarbij het totaalproject herhaaldelijk werd weergegeven in de media. Op deze manier kon het ganse project reeds worden beoordeeld. Aangezien de documenten met betrekking tot dit attest openbaar zijn, kan verzoekende partij te allen tijde kennis nemen van het ganse bouwproject.

Verzoeker stelt tevens dat in de aanvraag zou worden verwezen naar een ander dossier, waarvan de plannen niet zouden zijn gevoegd, maar laat na mee te delen over welke verwijzing het gaat. Op deze wijze kan verzoekende partij in tussenkomst zich niet verweren tegen dergelijke beweringen.

Alle plannen en gegevens met betrekking tot de aangevraagde constructie waren vervat in het vergunningsdossier dat ter inzage lag tijdens het openbaar onderzoek. Bovendien wordt niet betwist dat verzoekende partij in tussenkomst een volledig vergunningsdossier heeft ingediend, dat beantwoordt aan het Besluit van de Vlaamse regering van 28 mei 2004 betreffende de dossiersamenstelling van de aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning.

Het is dan ook geheel terecht dat verwerende partij het bezwaar inzake de opsplitsing (dat op diverse manieren in het bezwaarschrift werd geformuleerd) terzake heeft verworpen, door erop te wijzen:

- dat het bezwaar dat de aanvraag kunstmatig zou zijn opgesplitst in deelaanvragen zodat de buurtbewoners zich nooit over het project in zijn geheel zouden kunnen uitspreken, ongegrond is, omdat het de keuze van de aanvrager is om verschillende deelaanvragen in te dienen dan wel één aanvraag en dat de aanvragen die betrekking hebben op de wegenis en de sociale huisvesting ingediend en afgehandeld dienen te worden door de gewestelijke stedenbouwkundig ambtenaar met toepassing van artikel 127 volgens het decreet van 18 mei 1999 (in tegenstelling tot de aanvraag m.b.t. de bestreden beslissing, die op grond van art. 43 van het Coördinatiedecreet van 22 oktober 1996 diende te worden ingediend).
- dat het bezwaar dat de opsplitsing in deelaanvragen zou leiden tot een vertekend beeld van het gehele project, hetgeen zou lijken op achterhouden van informatie, ongegrond is omdat het ganse project werd voorgesteld aan de buurtbewoners op de infovergadering op 27 augustus 2007 en bezwaarindiener zelf blijkens de bestreden beslissing in zijn bezwaarschrift verwees naar de uitnodiging van deze infovergadering.
- dat het bezwaar dat de vergunning zou worden verleend op grond van partiële informatie hetgeen onzorgvuldig zou zijn, ongegrond is omdat dit een veronderstelling is die niet verder gefundeerd wordt. Naar aanleiding van het totaalproject, waarvan de aanvraag een onderdeel vormt, werden na goedkeuring van het wedstrijdontwerp verschillende werkgroepvergaderingen gehouden alsook een stedenbouwkundig attest aangevraagd voor het geheel. Het college van burgemeester en schepenen beschikte aldus over voldoende informatie om in alle deskundigheid voorliggende aanvraag te kunnen beoordelen.
- dat het bezwaar dat door de opdeling van de projecten de mogelijkheid zou worden ontnomen te oordelen of bezwaar in te dienen tegen het geheel, ongegrond is omdat (niets) de aanvrager (…) belet om een project aan te vragen en te realiseren in diverse vergunningen. Bovendien is de vergunningverlenende overheid ertoe gehouden bij de beoordeling de feiten (te) betrekken die er zijn en niet diegene waarvan geen zekerheid bestaat of die er wel gaan komen. In zoverre deze afzonderlijke aanvragen onderhevig zijn aan de verplichting van een openbaar onderzoek staat het bezwaarindieners vrij om desgevallend een bezwaarschrift in te dienen. De vergunningverlenende overheid zal in ieder geval deze

mogelijk nieuwe aanvragen evalueren met de goede plaatselijke ordening.

- dat het bezwaar dat essentiële informatie aangaande de concrete uitwerking van het project, densiteiten, geplande functies, aantal parkeerplaatsen, ... zou ontbreken in het dossier, ongegrond is omdat de voorliggende aanvraag voldoende werd gedocumenteerd om de aanvraag ook op dit vlak naar behoren te kunnen beoordelen en dat de plannen ter inzage lagen.
- dat het bezwaar dat er geen informatie zou zijn vrijgegeven omtrent het ingediende stedenbouwkundig attest nummer 2, ongegrond is omdat het niet terzake is. Op moment van het openbaar onderzoek was de aanvraag tot stedenbouwkundig attest nog niet afgehandeld en bij de evaluatie van een aanvraag tot stedenbouwkundig attest, is er geen verplichting tot het organiseren van een openbaar onderzoek.

Overigens heeft Uw Raad reeds uitdrukkelijk beslist dat de mogelijkheid tot opdeling van een bouwproject een keuze is van de aanvrager of het vergunningverlenend bestuur, en niet van een rechter of een derde. Uw Raad oordeelde uitdrukkelijk dat Uw Raad onbevoegd is om zich in de plaats te stellen van het bestuur om te oordelen of een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag al dan niet kan worden opgedeeld:

> ‘dat het aan de Raad van State niet lijkt toe te komen in een schorsingsprocedure na te gaan of het voorwerp van de vordering ambtshalve dient te worden uitgebreid tot de bestreden beslissing in haar geheel en dus tot de vergunde doch door de verzoekende partij niet bestreden bouwwerken, noch om zich in de plaats te stellen van het bestuur en aanvrager om te oordelen of een stedenbouwkundige vergunning al dan niet kan worden opgedeeld.’

En bovendien werd de totaalvisie van het project, in weerwil van wat verzoekende partij voorhoudt, wel degelijk ter beoordeling voorgelegd aan de vergunningverlenende overheid, aangezien verzoekende partij in tussenkomst begin mei 2007 een aanvraag tot stedenbouwkundig attest indiende.

Deze aanvraag werd voorwaardelijk gunstig geadviseerd door zowel RWO Vlaanderen - Onroerend Erfgoed (23 januari 2008) als de Gewestelijk Stedenbouwkundig Ambtenaar - RWO Antwerpen (15 februari 2008).

Het advies van 15 februari 2008 bevat onder meer volgende voorwaarden:

> ‘- de beoordeling van het openbaar domein zal gebeuren in de effectieve aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning voor de aanleg en inrichting van het openbaar domein;
> - voor de renovatie en verbouwing van de bestaande gebouwen en voor de nieuwbouwprojecten gelegen aan een voldoende uitgeruste weg kan rechtstreeks een stedenbouwkundige vergunning worden aangevraagd; voor de overige ontwikkeling dient een verkavelingsvergunning te worden aangevraagd, die dan de basis zal vormen voor stedenbouwkundige vergunningen voor de nieuwbouwprojecten.’

Op 4 april 2008 werd het stedenbouwkundig attest door verwerende partij verleend.

De herhaalde bewering van verzoekende partij dat er nooit een beoordeling is geweest van de totaalvisie is dus manifest onjuist.

Bovendien beweert verzoekende partij volstrekt onterecht dat de vermeende 'opsplitsing van de aanvraag' zou gebeuren om het bezwaar inzake de vermeende verkeersoverlast en de parkeerplaatsen te weerleggen. Een dergelijk standpunt gaat uit van een wel erg selectieve lezing van de bestreden beslissing, die integendeel bijzonder grondig en met concrete gegevens aantoont (onder meer op grond van het advies van de dienst mobiliteit en verkeer) dat er zich geen problemen stellen wat betreft verkeer en parkeerplaatsen.

Het is dan ook geheel terecht en met respect voor de beginselen van behoorlijk bestuur dat verwerende partij het bezwaar inzake de gevreesde verkeerslast (dat op diverse manieren in het bezwaarschrift werd geformuleerd) terzake heeft verworpen, door erop te wijzen:

- dat het bezwaar dat de aanvraag de verkeersveiligheid en -leefbaarheid in de omgeving niet ten goede zou komen, ongegrond is omdat het niet correct is dat het hele project de verkeersveiligheid en -leefbaarheid, alsook de parkeerdruk in de omgeving niet ten goede zou komen daar de aanvraag voorziet in voldoende parkeermogelijkheid op eigen terrein en niet het hele project ter discussie staat, maar enkel de aanvraag met betrekking tot de bestreden beslissing het onderwerp vormt van het openbaar onderzoek. Zowel voorliggende aanvraag als de aanvraag tot stedenbouwkundig attest werd voorgelegd aan de Dienst Mobiliteit en Verkeer van de stad die in alle deskundigheid een voorwaardelijk gunstig advies hebben uitgebracht.
- dat het bezwaar dat er geen mobiliteits(effecten)onderzoek zou zijn gehouden, zodat de bezwaarindienende partij bij gebrek aan informatie hierbij geen gebruik zou kunnen maken van hun bezwaarrecht, ongegrond is omdat zowel de aanvraag met betrekking tot de bestreden beslissing als de aanvraag tot stedenbouwkundig attest werd voorgelegd aan de dienst mobiliteit en verkeer van de stad die in alle deskundigheid een voorwaardelijk gunstig advies hebben uitgebracht.
- dat het bezwaar over een vermeende overdreven woondensiteit, verkeerstoename en een gebrek aan coherent ontsluitingsbeleid voor de site, de toename van verkeersonveiligheid voor de onmiddellijke omgeving en tegen woontorens die in latere fase gerealiseerd zullen worden, ongegrond is omdat dit bezwaar tegen densiteit, verkeershinder van het hele project én tegen de torens geen voorwerp uitmaakt van voorliggende aanvraag. Enkel de bezwaren die betrekking hebben tot het ingediende project dienen immers te worden geëvalueerd.
- dat het bezwaar dat de realisatie van het totaalproject aanleiding zou geven tot een enorme toename van verkeersdruk in het binnengebied, waarbij wederom de verkeersafwikkeling niet beoordeeld zou kunnen worden in de betreffende deelaanvragen, maar echter in de totaliteit van heel het project zou moeten worden bekeken, ongegrond is omdat op grond van de voorgebrachte plannen in alle redelijkheid dient te worden geoordeeld dat de te verwachten toename van verkeer naar

aanleiding van het project niet van aard is om voor verkeersproblemen te zorgen. Bovendien is er in deze aanvraag een ondergrondse parking voorzien.

Het is dan ook geheel onterecht dat verzoekende partij beweert dat er onvoldoende inspraakmogelijkheid was. In het kader van elke procedure tot het bekomen van een stedenbouwkundige vergunning voor de vergunde gebouwen werd een openbaar onderzoek georganiseerd, waarvan verzoekende partij zelf stelt in het kader van dit onderzoek bezwaar te hebben ingediend.

Bovendien zijn de beweerde verkeersproblemen ongestaafd en worden deze tegengesproken door de bestreden beslissing en het omstandig advies van de Dienst Mobiliteit en Verkeer. Het advies bespreekt omstandig de context van het project, het overzicht van het bouwprogramma, de parkeersituaties (met bespreking van de parkeernormen voor autoparkeren en voor fietsparkeren), de verkeersafwikkeling en komt tot de conclusie, aan de hand van concrete cijfers met betrekking tot de draagkracht van de wegen en de impact van het project, dat de aanvragen de verkeersleefbaarheid en -veiligheid niet in het gedrang brengen (zie onder punt 2.3.3). Het is dan ook geheel onterecht dat verzoekende partij verwijt dat geen ‘uitvoerige mobiliteitsstudie’ zou zijn uitgevoerd. De bestreden beslissing en het advies van de dienst mobiliteit en verkeer, waarvan de voorwaarden als vergunningsvoorwaarde in de bestreden beslissing werden opgenomen, zijn voldoende concreet en uitgewerkt om een afdoende beoordeling uit te maken van de verkeersleefbaarheid.

De Dienst Mobiliteit en Verkeer stelt immers vast, gebaseerd op concrete gegevens:

- dat de bijkomende verkeersbelasting op de Lamorinièrestraat, Lange Leemstraat en de Boomgaardstraat niet al te groot zijn:

  ‘Het verkeer van de site wordt verdeeld over 3 assen, namelijk: Lamorinièrestraat, Lange Leemstraat en de Boomgaardstraat waar telkens een in/uitrit is voor een ondergrondse parking. De bijkomende verkeersbelasting op deze wegen zal dus niet al te groot zijn. Men dient ook rekening te houden met het feit dat het hier om woningen gaat en er dus gespreide vertrek en aankomsttijden zijn.’

- dat deze wegen nog voldoende restcapaciteit hebben om de bijkomende verplaatsingen van het Militair Hospitaal op te kunnen vangen:

  ‘Vermits er geen recente tellingen zijn hebben we ons gebaseerd op cijfers uit het verkeersmodel, hieruit blijkt dat er op deze 3 straten nog voldoende restcapaciteit is om de bijkomende verplaatsingen van het Militair Hospitaal op te vangen.

Straat	Verkeersvolume
Lange Leemstraat	260 pwe/uur
Lamorinièrestraat	362 pwe/uur
Boomgaardstraat	152 pwe/uur

  Volgens de wegencategorisering van het mobiliteitsplan gaat het hier om hoofdstraten (Lange Leemstraat) en buurtstraten (Boomgaardstraat en Lamorinièrestraat) waar respectievelijk 800 en 500 pwe/uur toegelaten kunnen worden.’

- dat het aantal parkeerplaatsen toereikend is:

  ‘Het programma van het Militair Hospitaal zal voor de omliggende wegen geen problemen geven en het aantal ondergrondse parkeerplaatsen zou moeten volstaan voor de bewoners. De bovengrondse parkeerplaatsen worden bij voorkeur voorbehouden voor bezoekers. Dit wil zeggen dat het parkeren door de bewoners zoveel mogelijk ondergronds moet gebeuren.’

Verzoekende partij toont nergens aan dat dit onderzoek van de Dienst Mobiliteit en Verkeer onjuist, onzorgvuldig of kennelijk onredelijk zou zijn. Verwerende partij kon dus terecht de bijzondere voorwaarden van de dienst mobiliteit en verkeer als vergunningsvoorwaarde opleggen.

Bovendien wordt in het advies van 15 februari 2008 van RWO Antwerpen met betrekking tot de aanvraag tot stedenbouwkundig attest inzake het totaalproject onder meer het volgende overwogen:

> ‘De gehele site werd in het verleden ontsloten met een hoofdtoegang in de Lange Leemstraat en een toegang in de Marialei; het ontwerp stelt een aantal bijkomende toegangen voor, namelijk een toegang in de randbebouwing van het bouwblok ter hoogte van de Lamorinièrestraat, een toegang aan de Boomgaardstraat, een toegang aan de Marialei en de hoofdtoegang aan de Lange Leemstraat. De site zal nagenoeg volledig autovrij zijn en het statuut van ‘woonerf’ krijgen; autoverkeer zal aan de randen afgeleid worden naar de ondergrondse parkeergarages. In de nabijheid van de toegangen tot de site worden tevens bezoekersparkeerplaatsen voorzien.’

Ook dit toont aan dat de beweringen van verzoekende partij inzake vermeende verkeersproblemen geen enkele grondslag hebben, nu ook de Gewestelijk Stedenbouwkundig Ambtenaar vaststelt dat de site nagenoeg volledig autovrij zal zijn en het statuut van ‘woonerf’ zal krijgen, autoverkeer aan de randen zal worden afgeleid naar de ondergrondse parkeergarages en in de nabijheid van de toegangen tot de site tevens bezoekersparkeerplaatsen worden voorzien”.

5.3. De eerste verwerende partij antwoordt:

“1.

Het middel is niet ontvankelijk, minstens niet ernstig wegens de vaagheid ervan.

De verwerende partij sluit zich aan bij de tussenkomende partij, die in haar verzoekschrift (…) terecht uiteenzet dat het middel niet ontvankelijk is wegens de vaagheid ervan.

Inderdaad : nergens in de argumentatie van het eerste middel wordt aangehaald wat de hoger vermeend geschonden bepalingen en beginselen inhouden en op welke manier deze geschonden zouden zijn door de bestreden beslissing, terwijl de vaste rechtspraak zulks toch vereist.

Naast het arrest (…), waar de tussenkomende partij reeds naar verwijst, verwijst de verwerende partij in dit verband ook naar de eensluidende rechtspraak van uw Raad (…), waarin wordt gesteld dat onduidelijke

middelen minstens moeten afgedaan worden als niet ernstig, wanneer zij niet onontvankelijk worden verklaard.

(…)

Het eerste middel is niet ontvankelijk, minstens niet ernstig.

2.

Het middel is niet gegrond.

2.1.

De verwerende partij sluit zich in de eerste plaats aan bij de argumentatie, die de tussenkomende partij uiteenzet (in) het verzoekschrift tot tussenkomst.

2.2.

Het artikel 3 van het Besluit van 5 mei 2000 betreffende de openbare onderzoeken bepaalt welke aanvragen onderworpen moeten worden aan een openbaar onderzoek.

De verzoekende partij brengt niet de minste concrete gegevens aan die onontbeerlijk zijn ter adstructie van de in het middel aangevoerde rechtsschending.

De verwerende partij ziet ook niet in waarom dit artikel geschonden zou zijn.

Voor zover het middel steunt op een schending van dit artikel, dient het dan ook afgedaan worden als niet ontvankelijk (zie hoger in § 1) minstens als ‘niet ernstig’.

2.3.

Het artikel 4 van het Besluit van 5 mei 2000 betreffende de openbare onderzoeken bepaalt dat een document dient te vermelden dat de aanvrager de formaliteiten, vervat in het Besluit, zal naleven (= het ontvangstbewijs).

De verzoekende partij brengt niet de minste concrete gegevens aan die onontbeerlijk zijn ter adstructie van de in het middel aangevoerde rechtsschending.

De verwerende partij ziet ook niet in waarom dit artikel geschonden zou zijn, nu er aan de tussenkomende partij wel degelijk een ontvangstbewijs verstrekt werd (…)

Voor zover het middel steunt op een schending van dit artikel, dient het dan ook afgedaan (te) worden als niet ontvankelijk (zie hoger in § 1) minstens als ‘niet ernstig’.

2.4.

Het artikel 52, § 3 van het Decreet van 22 oktober 1996 houdende de Organisatie van de Ruimtelijke Ordening bepaalt dat de Vlaamse Regering de vorm van de vergunningen bepaalt en dat zij de gevallen bepaalt waarin speciale regelen van openbaarmaking moeten nageleefd worden bij de behandeling van bepaalde vergunningsaanvragen.

De verzoekende partij brengt niet de minste concrete gegevens aan die onontbeerlijk zijn ter adstructie van de in het middel aangevoerde rechtsschending.

De verwerende partij ziet ook niet in waarom dit artikel geschonden zou zijn.

Voor zover het middel steunt op een schending van dit artikel, dient het dan ook afgedaan (te) worden als niet ontvankelijk (zie hoger in § 1) minstens als ‘niet ernstig’.

2.5.

Het zorgvuldigheidsbeginsel voorziet dat de overheid aan zorgvuldige feitengaring moet doen bij het nemen van een beslissing en dat zij alle elementen in overweging moet nemen.

De verzoekende partij formuleert bij de toelichting van het eerste middel dan een warrig verhaal waarin de constante lijkt te zijn dat de opsplitsing van het project onwettig is (dit komt ook bij de andere middelen en in zijn bezwaarschrift steeds opnieuw terug)

Hoger in § 1 heeft de verwerende partij reeds gesteld dat dergelijk vaag middel onontvankelijk, minstens niet ernstig is.

Voor de goede orde wijst de verwerende partij er echter op dat er ook helemaal geen sprake is van een inbreuk op het zorgvuldigheidsbeginsel en dat de onderscheiden en herhaalde bezwaren van de verzoekende partij ongegrond zijn.

Daartoe argumenteert de verwerende partij als volgt :

2.5.1.

Voorafgaandelijk stelt de verwerende partij dat het opdelen van het totaalproject in deelprojecten (met elk eigen vergunningsaanvragen), in weerwil van wat de verzoekende partij daarover stelt, niet onwettig is en integendeel zelfs zijn redenen heeft.

De verwerende partij verwijst daartoe vooreerst naar de replieken, die zij op pag. 3 tot 5 van de bestreden beslissing reeds heeft opgeworpen ter weerlegging van dit bezwaar van de verzoekende partij :

> ‘...2 Het is inderdaad correct dat het project wordt opgesplitst in afzonderlijke deelaanvragen. Wat de procedure betreft dienen de aanvragen die betrekking hebben op de wegenis en de sociale huisvesting ingediend en afgehandeld door de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar met toepassing van artikel 127 volgens het decreet van 18 mei 1999. Het gedeelte van de aanvraag dat betrekking heeft op de gebouwen dient afgehandeld conform artikel 43 van het coördinatiedecreet van 22 oktober 1996. Een correct toepassen van de ter zake geldende procedures vereist deze aanpak. Bovendien is het de keuze van de aanvrager om verschillende deelaanvragen in te dienen dan wel één aanvraag. Het bezwaar is ontvankelijk, maar ongegrond.
>
> 7 Niets belet de aanvrager om een project in fases aan te vragen en te realiseren in diverse vergunningen. In zover deze afzonderlijke aanvragen onderhevig zijn aan de verplichting van een openbaar onderzoek staat het bezwaarindieners vrij om desgevallend een bezwaarschrift in te dienen. De vergunningverlenende overheid zal in ieder geval deze mogelijk nieuwe aanvragen evalueren met de goede plaatselijke ordening. Het bezwaar is ontvankelijk maar ongegrond...’

Aangaande de mogelijkheid tot opdeling van het project verwijst de verwerende partij ook naar

> - het gunstig advies d.d. 15 februari 2008 (…), dat de Gewestelijke Stedenbouwkundige Ambtenaar (= Vlaamse Overheid) heeft uitgebracht in het kader van het stedenbouwkundig attest, en waarin deze de methodiek goedkeurt volgens dewelke :
>
> ‘...De aanvraag voor het bekomen van een stedenbouwkundig attest heeft betrekking op de herinrichting/herbestemming van de site Militair Hospitaal en Arsenaal. Het stedenbouwkundig attest geeft

een algemeen beeld van de invulling van het Militair Hospitaal en het Arsenaal als woonomgeving,- daarna zullen stedenbouwkundige aanvragen worden ingediend in verschillende fasen voor kleinere delen van het gebied.(...)

9 de beoordeling van het openbaar domein zal gebeuren in de effectieve aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning voor de aanleg en inrichting van het openbaar domein;

10 voor de renovatie en verbouwing van de bestaande gebouwen en voor de nieuwbouwprojecten gelegen aan een voldoende uitgeruste weg kan rechtstreeks een stedenbouwkundige vergunning worden aangevraagd, - voor de overige ontwikkeling dient een verkavelingvergunning te worden aangevraagd, die dan de basis zal vormen voor stedenbouwkundige vergunningen voor de nieuwbouwprojecten;...'; en

- de rechtspraak van de Raad van State, die ook reeds heeft geoordeeld dat de mogelijkheid tot opdeling van bouwprojecten een keuze is van de aanvrager of het vergunningverlenend bestuur, en niet van een rechter of een derde.

Zie R.v.St. (…): '...dat het aan de Raad van State niet lijkt toe te komen om in een schorsingsprocedure na te gaan of het voorwerp van de vordering ambtshalve dient te worden uitgebreid tot de bestreden beslissing in haar geheel en dus tot de vergunde doch door de verzoekende partij niet bestreden bouwwerken, noch om zich in de plaats te stellen van het bestuur en aanvrager om te oordelen of een stedenbouwkundige vergunning al dan niet kan worden opgedeeld...'

2.5.2.

In (…) het verzoekschrift stelt de verzoekende partij dat hij door de opsplitsing van het project niet met kennis van zaken de aanvraag kon beoordelen en dus niet met kennis van zaken een bezwaar heeft kunnen indienen tijdens het openbaar onderzoek.

Dit is niet juist, aangezien

- de opsplitsing van het project in deelprojecten niet onwettig is (zie hoger in § 2.5.1); en
- de verzoekende partij alle stukken m.b.t. de bestreden beslissing heeft kunnen inzien.

  Dit wordt door hem ook niet ontkend !

zodat de verzoekende partij dus wel degelijk een bezwaar heeft kunnen indienen met kennis van zaken van die specifieke aanvraag (in casu de hospitaalpaviljoenen en de ondergrondse parking)

De stelling van de verzoekende partij dat hij daarbij over onvoldoende informatie beschikte over het totaalproject is daarbij niet ter zake (hij diende in het kader van die specifieke aanvraag geen informatie te hebben over de details van al de andere deelprojecten), maar bovendien ook onjuist en ongeloofwaardig, aangezien

- de vergunningsaanvraag een beschrijvende nota bevat waarin ook het totaalproject belicht wordt (…);
- het project herhaaldelijk publiek werd voorgesteld, onder meer bij de voorstelling van het Masterplan en ter gelegenheid van talrijke persvoorstellingen waarbij het totaalproject herhaaldelijk werd weergegeven in de media;

- de verzoekende partij zelf stelt (in) het verzoekschrift dat hij in alle vergunningsdossiers een bezwaarschrift heeft ingediend (uit de bezwaarschriften blijkt trouwens duidelijk dat de verzoekende partij een goed zicht heeft op het totaalproject);
- de vergunningsaanvraag voor de renovatie van het Noord-Zuidgebouw op dezelfde dag in openbaar onderzoek lag als de vergunningsaanvraag voor de bestreden beslissing en ook op dezelfde dag behandeld en verleend werd door het College van Burgemeester en Schepenen als de bestreden beslissing.

  De verzoekende partij heeft in beide dossiers een quasi-identiek bezwaarschrift en verzoekschrift tot nietigverklaring neergelegd.

De bestreden beslissing stelt tenslotte nog (…) bij de weerlegging van de bezwaren van de verzoekende partij :

> '...4 Het ganse project werd voorgesteld aan de buurtbewoners op de infovergadering op 27 augustus 2007. Bezwaarindiener verwijst zelf naar de uitnodiging van deze infovergadering. Het is geenszins de intentie van de stad, noch van de ontwikkelaars om de buurt de nodige informatie te onthouden, evenmin om een vertekend beeld van het totaalproject voor te stellen; het bezwaar is gebaseerd op vermoedens, niet stedenbouwkundig van aard en bijgevolg ongegrond.
>
> 6 Het bezwaar dat een vergunning op grond van partiële informatie onzorgvuldigheid van de vergunningverlenende overheid betreft is een veronderstelling die niet verder gefundeerd wordt. Naar aanleiding van het totaalproject, waarvan de aanvraag een onderdeel vormt, werden na goedkeuring van het wedstrijdontwerp verschillende werkgroepvergaderingen gehouden alsook een stedenbouwkundig attest aangevraagd voor het geheel. Het college van burgemeester en schepenen beschikt over voldoende informatie om in alle deskundigheid voorliggende aanvraag te kunnen beoordelen. Het bezwaar is ontvankelijk maar niet gegrond.
>
> 11 Het bezwaar dat er geen informatie vrijgegeven werd omtrent het ingediende stedenbouwkundig attest nummer 2, dat dit attest voor de totaliteit reeds gunstig geadviseerd zou zijn aan het college van burgemeester en schepenen en dat er geen openbaar onderzoek werd gehouden in het kader van dit stedenbouwkundig attest is binnen het kader van deze aanvraag niet ter zake dienend. Volledigheidshalve dient opgemerkt dat op (het) moment van het openbaar onderzoek de aanvraag tot stedenbouwkundig attest nog niet was afgehandeld en dat bij de evaluatie van een aanvraag tot stedenbouwkundig attest er geen verplichting geldt tot het organiseren van een openbaar onderzoek. Het bezwaar is ontvankelijk maar niet gegrond.
>
> 14 Het bezwaar dat essentiële informatie ontbreekt in het dossier over het totaalproject betreffende densiteiten, parkeermogelijkheden,... is niet correct; de voorliggende aanvraag werd voldoende gedocumenteerd om de aanvraag ook op dit vlak naar behoren te kunnen beoordelen. De plannen lagen ter inzage. Het totaalproject staat niet ter discussie in deze aanvraag, zoals ook al eerder aangehaald. Het bezwaar is ontvankelijk maar niet gegrond...'

2.5.3.

In (…) het verzoekschrift stelt de verzoekende partij dat, door de opsplitsing van het project in deelprojecten, de verwerende partij geen beoordeling doet van de impact van het totaalproject, o.a. op de omliggende verkeersinfrastructuur en op de hoeveelheid parkeerplaatsen.

In nr 54 stelt de verzoekende partij (dat) de beoordeling van de totaalimpact ook niet gebeurd is in het kader van dit deelproject

Dit is niet juist, aangezien de verwerende partij het project en de impact ervan wel degelijk in zijn totaliteit beoordeeld heeft, zulks

- bij de goedkeuring (Collegebesluit 19 november 2004) van het document d.d. 31 augustus 2003 van de dienst stadsontwikkeling : 'Ontwerpmatig onderzoek : synthesedocument analyse en visievorming, augustus 2003';
- bij het opstellen van de Bevragingsbundel voor verkoop in januari 2005;
- bij het opstellen van de Verkoopsvoorwaarden in juni 2005;
- bij de keuze en de goedkeuring van het projectvoorstel van het Consortium VAN HAERENTS (Collegebesluit 2 december 2005);
- bij de goedkeuring van het Masterplan, opgesteld door het Consortium VAN HAERENTS WILMA (gemeenteraadsbeslissing d.d. 22 mei 2006 en beslissing van de Kwaliteitskamer d.d. 10 november 2006)
- bij kennisname van het gunstig advies d.d. 2 april 2007 van het project door de plenaire vergadering 'openbaar domein' van de dienst stadsontwikkeling van de Stad ANTWERPEN.
- bij kennisname van het rapport van de Dienst Mobiliteit d.d. 30 juli 2007, waarin deze dienst de impact van het project op de omliggende verkeersinfrastructuur alsook de hoeveelheid parkeerplaatsen onderzoekt en waarin deze tot een positieve conclusie komt;
- bij het beoordelen van de aanvraag tot stedenbouwkundig attest van de N.V. MILITAIR HOSPITAAL, waar de verwerende partij, na voorwaardelijk gunstig advies van de Gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar en van het Agentschap R-O, tot een gunstige eindconclusie kwam en het stedenbouwkundig attest afleverde.

2.5.4.

In (…) het verzoekschrift stelt de verzoekende partij dat de bestreden beslissing i.v.m. de hospitaalpaviljoenen en de ondergrondse parking een schending inhoudt van het openbaar onderzoek omdat er bij de behandeling van de bezwaren wordt verwezen naar het vergunningsdossier van een ander deelproject, zonder dat de plannen van dit ander deelproject met de dossierstukken van onderhavige vergunningsaanvraag ter inzage lagen tijdens het openbaar onderzoek.

Dit is niet juist, aangezien

- de bestreden beslissing niet verwijst naar het vergunningsdossier van een ander deelproject ter weerlegging van een bezwaar, terwijl de verzoekende partij ook volledig nalaat om aan te tonen waar de bestreden beslissing dit dan wel zou doen.

  Om deze reden alleen al dient dit argument te worden afgewezen als ongegrond;

- de opsplitsing van een project niet onwettig is, zoals hoger uiteengezet is in § 2.5.1;
- de verzoekende partij inzage heeft gehad van alle info, die betrekking heeft op het specifieke deelproject 'hospitaalpaviljoenen en ondergrondse parking'.

M.a.w : het 'doel' van het openbaar onderzoek is in weerwil van wat de verzoekende partij stelt niet geschonden, aangezien het ter inzage gelegde dossier de verzoekende partij perfect in staat heeft gesteld om bezwaren in te dienen tegen de vergunningsaanvraag m.b.t. het specifieke deelproject 'hospitaalpaviljoenen en ondergrondse parking'.

2.5.5.

In (…) het verzoekschrift stelt de verzoekende partij dat de verwerende partij de opsplitsing van het project gebruikt om het bezwaar aangaande de verkeersoverlast en het gebrek aan plaatsen te weerleggen zonder er op in te moeten gaan.

Dit is manifest onjuist, aangezien

- de opsplitsing van een project niet onwettig is, zoals hoger uiteengezet werd in § 2.5.1.; en
- de bestreden beslissing wel degelijk ingaat op de verkeersoverlast en de parkeervoorzieningen.

  Immers : de bestreden beslissing legt letterlijk als voorwaarde op dat er rekening gehouden moet worden met het advies van de Dienst Mobiliteit (…), dat toegevoegd werd aan de vergunning om er één geheel mee uit te maken en dat hoger werd geciteerd in het hoofdstuk 5 van het feitenrelaas.

Luidens dit advies, waarin de mobiliteit van het totale project werd onderzocht, zal '...Het programma van het Militair Hospitaal voor de omliggende wegen geen problemen geven en het aantal ondergrondse parkeerplaatsen zou moeten volstaan voor de bewoners...'

Bij de weerlegging van de bezwaren (…) voorziet de bestreden beslissing daarover ook het volgende :

> '...13 Een mobiliteits(effecten)onderzoek is binnen het voorwerp van deze aanvraag niet verplicht. Zowel voorliggende aanvraag als de aanvraag tot stedenbouwkundig attest werd voorgelegd aan de dienst mobiliteit en verkeer van de stad die in alle deskundigheid een voorwaardelijk gunstig advies hebben uitgebracht. Het bezwaar is ontvankelijk maar niet gegrond.
>
> 15 Het bezwaar dat het hele project de verkeersveiligheid en -leefbaarheid, alsook de parkeerdruk in de omgeving niet ten goede komt, is niet correct. De vervoersvraag van voorliggende aanvraag werd bekeken bij het dimensioneren van de ondergrondse parkings in twee andere deelaanvragen, met name de ondergrondse parking onder het paradeplein en de ondergrondse parking onder het nieuwe noord-zuidgebouw. De site voorziet in voldoende parkeermogelijkheid. Zowel voorliggende aanvraag als de aanvraag tot stedenbouwkundig attest werd voorgelegd aan de dienst mobiliteit en verkeer van de stad die in alle deskundigheid een voorwaardelijk gunstig advies (heeft) uitgebracht. Het bezwaar is ontvankelijk maar niet gegrond...'

Hoger in het hoofdstuk 5 van het feitenrelaas werd daarenboven verduidelijkt dat

- dit advies van de dienst Mobiliteit goedgekeurd werd door de Gewestelijke Stedenbouwkundig ambtenaar in zijn gunstig advies m.b.t. het stedenbouwkundig attest;
- de verzoekende partij het advies van de Dienst Mobiliteit op geen enkele concrete manier ontkracht, zodat zijn poneringen over gevreesde parkeer- en verkeersproblemen geen enkele juridische grondslag hebben

2.5.6.

In (…) het verzoekschrift stelt de verzoekende partij dat het vaste rechtspraak is van de Raad van State dat het bezwaarrecht van derden tijdens een openbaar onderzoek wordt miskend wanneer plannen die het voorwerp uitmaken van de aanvraag niet tijdens de ganse duur van het openbaar onderzoek ter inzage hebben gelegen.

Welnu : de verzoekende partij duidt niet aan welke plannen, die het voorwerp uitmaken van de bestreden beslissing, niet steeds ter inzage lagen.

Om deze reden alleen al kan dit argument niet weerhouden worden.

De verwerende partij stelt in ieder geval formeel dat alle vereiste plannen en stukken tijdens de ganse duur van het openbaar onderzoek ter inzage hebben gelegen".

5.4. De tweede verwerende partij antwoordt:

"1.

De stedenbouwkundige aanvraag werd openbaar gemaakt op basis van artikel 3, §3, 6° en artikel 3, §3, 7° van het besluit van 5 mei 2000, met name was er sprake van

> 'het geheel of gedeeltelijk wijzigen van de hoofdfunctie van een onroerend bebouwd goed met het oog op een nieuwe functie, met een bruto grondoppervlakte van meer dan 500 m²'

en

> 'werken, handelingen en wijzigingen aan of palend aan een beschermd monument of op een ontwerp van lijst voorkomend monument';

Verzoeker stelt met kennis van zaken te kunnen oordelen over de aanvraag gedurende het openbare onderzoek omwille van de opsplitsing van de verschillende bouwaanvragen;

2.

De opdeling van het project aangaande de renovatie van een site Militair Hospitaal, is geenszins verboden;

Immers wordt door de opdeling geen wetgeving, bijvoorbeeld aangaande het openbaar onderzoek, omzeild;

Immers werd een openbaar onderzoek georganiseerd tussen 1 en 31 augustus 2007 en werd verzoeker per aangetekend schrijven op de hoogte gebracht van het openbaar onderzoek;

Aldus werd verzoeker de gelegenheid geboden om kennis te nemen van de aanvraag en zijn bezwaar in te dienen;

Van deze gelegenheid maakte verzoeker gebruik aan de hand van het bezwaarschrift dat werd ingediend op 30 augustus 2007 door toedoen van zijn raadsman;

In dit bezwaarschrift uitte verzoeker zijn ongenoegen aangaande de opdeling van het project en aangaande de verkeersdruk en veiligheid;

Aldus kreeg verzoeker de gelegenheid om zijn bezwaren te uiten;

Aangezien het openbaar onderzoek bedoeld is om de belanghebbenden de gelegenheid te geven hun bezwaren en opmerkingen te doen gelden en om de overheid de nodige gegevens te bezorgen, zodat zij met kennis van zaken kan beslissen (…), kan geenszins sprake zijn van een schending van het openbaar onderzoek door de opsplitsing van het totale project in deelprojecten;

Ten overvloede dient gewezen te worden op het feit dat de opsplitsing van het project in verschillende bouwaanvragen, het project in meerdere bezwaarperiodes kan bestudeerd worden door de eigenaars van de omliggende woningen;

Immers wordt de bezwaarperiode voor wat betreft het eerste deel van 1 maand gespreid over vier maanden door de aanvraag van 4 verschillende bouwvergunningen;

Bovendien worden informatieavonden georganiseerd waardoor geïnteresseerden kunnen kennismaken met het totaalproject;

Verzoeker stelt zelf daaraan deelgenomen te hebben en goed geïnformeerd te zijn geweest over de plannen met de site;

3.

Verder stelt verzoeker dat de opdeling veroorzaakt dat de verkeerssituatie van het totale project niet beoordeeld wordt;

Echter brengt de opsplitsing van het totaal project geenszins met zich mee dat niet geoordeeld zal worden over de verkeersdensiteit van het totaal project;

Immers wordt per beslissing geoordeeld over deze vraag gezien de gegeven omstandigheid;

Bovendien wordt eveneens aan de hand van een advies van de dienst Mobiliteit van de Stad Antwerpen geëvalueerd of er voldoende parkeergelegenheid wordt gecreëerd;

Dit advies houdt rekening met het totale project;

Zo stelt het advies, waarvan de naleving verbonden wordt als voorwaarde aan de bestreden beslissing:

‘2. Overzicht programma

Aantal	Nieuwbouw	Renovatie	Eindtotaal	%
Betaalbaar	106	63	169	41
Residentieel	138	3	141	34
Socio Huur	44	12	56	14
Socio Koop	44		44	11
Eindtotaal wonen	332	78	410	100
Ondergronds	486		486	88
Bovengronds	65		65	12
Eindtotaal parkeren	551		551	100

3. Parkeren

3.1. Parkeernormen autoparkeren

Functie	Parkeerkencijfers
Wonen (middel/betaalbaar) Wonen (duur/residentieel)	1.4-1.6 ppl/woning 1.5-1.7 ppl/woning Telkens 0.2 ppl aandeel bezoekers)

Voor sociale huur en koop rekenen we 0.8-1 ppl/woning (waarvan 0.2 ppl voor bezoekers)

Minimum scenario (ondergrens parkeernorm)	Maximumscenario (bovengrens parkeernorm)
Wonen betaalbaar = 169 x 1.4 = 236.60 ppl	Wonen betaalbaar = 169 x 1.6 = 270.40 ppl
Wonen residentieel = 141 x 1.5 = 211.50 ppl Sociaal huur/koop = 100 x 0.8 = 80 ppl	Wonen residentieel = 141 x 1.7 = 239.70 ppl Sociale huur/koop = 100 x 1 =100 ppl
Totaal = 528.10	Totaal = 610.10

Als we nu alleen kijken naar het aantal parkeerplaatsen bestemd voor de bewoners zelf, dus exclusief de bezoekersparkeerplaatsen (parkeernorm - 0.2 ppl voor bezoekers) krijgen we volgende tabel:

Minimum scenario (ondergrens parkeernorm)	Maximumscenario (bovengrens parkeernorm)
Wonen betaalbaar = 169 x 1.2 = 185.90 ppl Wonen residentieel = 141 x 1.3 = 169.20 ppl Sociaal huur/koop = 100 x 0.6 = 60 ppl	Wonen betaalbaar = 169 x 1.4 = 219.70 ppl Wonen residentieel = 141 x 1.5 = 197.40 ppl Sociale huur/koop = 100 x 0.8 = 800 ppl
Totaal = 446.10	Totaal = 528.10

Vertrekkende vanuit een duurzaam mobiliteits- en parkeerbeleid, stelt de dienst mobiliteit dat het ondergronds parkeren met een totaal van 486 parkeerplaatsen toereikend moet zijn voor de bewoners. De parkeerplaatsen voor de woningen moeten wel voorbehouden zijn.

Het aantal bezoekersparkeerplaatsen bekomen we dan door verschil te maken van beide tabellen, en komen we uit op 82 ppl.

Het bovengronds parkeren met 65 ppl. ligt misschien aan de lage kant daar het in de praktijk vooral zal gebruikt worden door bezoekers. Het mag niet de bedoeling zijn dat bezoekers van de site zich in de omliggende woonstraten gaan parkeren waar de parkeerdruk al erg hoog is.

3.2. Parkeernormen fietsparkeren

Zowel het fietsbezit als het fietsgebruik moeten gefaciliteerd worden. Concreet houdt dat in dat er bij nieuwe ontwikkelingen voldoende, veilige en comfortabele fietsenstallingen voorzien worden die goed bereikbaar zijn.

Ook voor de bepaling van het aantal fietsenstallingen wordt er normen gehanteerd. We gaan uit van 2-4 fietsen per woning. In het militaire Hospitaal wil dat zeggen dat er minimum 810 fietsenstallingen moeten voorzien worden. De fietsenstallingen moeten op een comfortabele en veilige manier bereikbaar zijn.

4. Verkeersafwikkeling

Het verkeer van de site wordt verdeeld over 3 assen, namelijk: Lamorinièrestraat, Lange Leemstraat en de Boomgaardstraat waar telkens een in/uitrit is voor een ondergrondse parking. De bijkomende

verkeersbelasting op deze wegen zal dus niet al te groot zijn. Men dient ook rekening te houden met het feit dat het hier om woningen gaat en er dus gespreid vertrek en aankomsttijden zijn.

Vermits er geen recente tellingen zijn hebben we ons gebaseerd op cijfers uit het verkeersmodel, hieruit blijkt dat er op deze 3 straten nog onvoldoende restcapaciteit is om de bijkomende verplaatsingen van het Militair Hospitaal op te vangen.

Straat	Verkeersvolume
Lange Leemstraat	260 pwe/uur
Lamorinièrestraat	362 pwe/uur
Boomgaardstraat	152 pwe/uur

Volgens de wegencategorisering van het mobiliteitsplan gaat het hier om hoofdstraten (Lange Leemstraat) en buurtstraten (Boomgaardstraat en Lamorinièrestraat) waar respectievelijk 800 en 500 pwe/uur toegelaten kunnen worden.

5. Conclusie

Het programma van het Militair Hospitaal zal voor de omliggende wegen geen problemen geven en het aantal ondergrondse parkeerplaatsen zou moeten volstaan voor de bewoners. De bovengrondse parkeerplaatsen worden bij voorkeur voorbehouden voor bezoekers. Dit wil zeggen dat het parkeren door de bewoners zoveel mogelijk ondergronds moet gebeuren. Het aantal fietsenstallingen moet wel fors opgedreven worden.'

De opsplitsing van het project omzeilt aldus geen beoordeling aangaande de verkeerssituatie;

Aldus is er geen sprake van de schending van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, waaronder het zorgvuldigheidsbeginsel;

4.

De rechtspraak aangaande de zaak (…) vindt aldus geen toepassing in huidig geval;

Immers kon verzoeker zijn opmerkingen aangaande een eventueel problematische verkeerssituatie formuleren in zijn bezwaarschrift;

Aldus is daarmee het doel van een openbaar onderzoek bereikt aangezien verzoeker de gelegenheid heeft gekregen opmerkingen te formuleren waarmee de overheid rekening dient te houden bij de beoordeling van de bouwaanvraag;

Bovendien dienen de plannen die niet het voorwerp uitmaken van de bouwaanvraag niet opgenomen te worden in het openbaar onderzoek in deze bouwaanvraag;

Verder dient gewezen te worden op het feit dat verzoeker kennis had van deze plannen aangezien deze eveneens naar aanleiding van het openbaar onderzoek dat analoog en gelijktijdig liep tussen 1 en 31 augustus kennis krijgen van de plannen tot het bouwen van die ondergrondse parking;

Dat verzoeker daar kennis van nam blijkt uit het feit dat hij ook naar aanleiding van het openbaar onderzoek aangaande deze bouwaanvraag een bezwaar indiende;

5.

Aldus faalt het middel in rechte".

5.5. In de memorie doet de tussenkomende partij nog het volgende gelden:

> "5.1.1 Het eerste middel is onontvankelijk
>
> Tussenkomende partij verwijst naar en herneemt de uiteenzetting met betrekking tot de onontvankelijkheid van eerste middel zoals uiteengezet in haar verzoekschrift tot tussenkomst van 17 juli 2008, alwaar zij uitdrukkelijk in volhardt en zoals uitdrukkelijk bijgetreden door eerste verwerende partij in haar memorie van antwoord van 14 augustus 2008 (…).
>
> Het eerste middel is onontvankelijk.
>
> 5.1.2 Het eerste middel is ongegrond
>
> Tussenkomende partij verwijst naar en herneemt de uiteenzetting met betrekking tot de ongegrondheid van het eerste middel zoals uiteengezet in haar verzoekschrift tot tussenkomst van 17 juli 2008, alwaar zij uitdrukkelijk in volhardt en waaraan zij wenst toe te voegen hetgeen volgt.
>
> Eerste verwerende partij wijst er (in) haar memorie van antwoord van 14 augustus 2008 terecht op dat bij de vergunningaanvraag m.b.t. de bestreden beslissing een beschrijvende nota was gevoegd waarbij het totaalproject werd belicht, waardoor verzoekende partij ook in dit document het totaalproject kon terugvinden.
>
> Deze beschrijvende nota 'aanvraag stedenbouwkundige vergunning fase 1 - beschrijvende nota paviljoen' beschrijft onder meer (…) zeer nauwkeurig welke gebouwen worden behouden en gesloopt in het totaalproject en welke bestemming de gebouwen zullen krijgen (meergezinswoning, ééngezinswoning, monument) en welke hoogte de gebouwen hebben.
>
> (In) de nota wordt duidelijk vermeld dat de aanvraag betrekking heeft op de restauratie en de omvorming van de oude ziekenzalen van het hospitaal tot woningen en het bouwen van een ondergrondse parkeergarage over twee lagen. Er wordt gesteld dat de aanvraag betrekking heeft op de gebouwen zelf en de private tuinen behorend tot het gebouw. Verder deelt de beschrijvende nota mee dat de restauratie en omvorming van de verbindingsgang in noord-zuidrichting (wintergang) tot een open publieke verbindingsas, alsook de inrichting van het maaiveld en andere aspecten van de omgevingsaanleg het voorwerp uitmaken van een afzonderlijke aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning en dat ook de restauratie en de verbouwing van de oude stookplaats en kapel niet tot de betreffende aanvraag behoren.
>
> De kennis van verzoekende partij van het totaalproject kan ook worden afgeleid uit het gegeven dat verzoekende partij in alle vergunningsdossiers een bezwaar heeft ingediend, zoals eerste verwerende partij (in) haar memorie van antwoord van 14 augustus 2008 terecht stelt.
>
> Eerste verwerende partij wijst er vervolgens ook terecht op (…) dat eerste verwerende partij het project en de impact ervan bij herhaling heeft beoordeeld:
>
> - bij de goedkeuring (Collegebesluit van 19 november 2004) van het document van 31 augustus 2003 van de dienst stadsontwikkeling

('Ontwerpmatig onderzoek: synthesedocument analyse en visievorming, augustus 2003');
- bij het opstellen van de Bevragingsbundel voor verkoop in januari 2005;
- bij het opstellen van de Verkoopsvoorwaarden in juni 2005;
- bij de keuze en de goedkeuring van het projectvoorstel in juni 2005;
- bij de keuze en de goedkeuring van het projectvoorstel van het Consortium Van Haerents (Collegebesluit van 2 december 2005);
- bij de goedkeuring van het Masterplan, opgesteld door het Consortium Van Haerents - Wilma (Gemeenteraadsbesluit van 22 mei 2006 en beslissing van de Kwaliteitskamer van 10 november 2006);
- bij kennisname van het gunstig advies van 2 april 2007 van het project door de plenaire vergadering 'openbaar domein' van de dienst Stadsontwikkeling van de Stad Antwerpen;
- bij kennisname van het rapport van de Dienst Mobiliteit van 30 juli 2007, waarin deze dienst de impact van het project op de omliggende parkeerplaatsen onderzoekt en waarin deze tot een positieve conclusie komt (en waarvan de voorwaarden als vergunningsvoorwaarden in de bestreden beslissing werden opgenomen);
- bij het beoordelen van de aanvraag tot stedenbouwkundig attest van tussenkomende partij, waar eerste verwerende partij, na voorwaardelijk gunstig advies van de Gewestelijke Stedenbouwkundige Ambtenaar en van het Agentschap RO-Vlaanderen, tot een gunstige eindconclusie kwam en het stedenbouwkundig attest afleverde.

Tweede verwerende partij wijst er dan ook in haar memorie van antwoord van 8 augustus 2008 (…) terecht op dat aan de finaliteit van het openbaar onderzoek onmiskenbaar werd voldaan: verzoekende partij kreeg bij herhaling de gelegenheid haar bezwaren en opmerkingen te doen gelden, waardoor de vergunningverlenende overheid kennis kon nemen van haar standpunten en met kennis van zaken kon beslissen (…)".

5.6. In de memorie van wederantwoord dupliceert de verzoeker:

"29. Verzoekende partij verwijst naar datgene dat werd uiteengezet in diens verzoekschrift tot nietigverklaring en ziet dat hier als uitdrukkelijk herhaald.

30. Verzoekende partij zette hierboven reeds uiteen dat in casu sprake is van een verregaande 'saucissonering' van het project in verschillende kleine deelprojecten. Deze opsplitsing heeft tot gevolg dat verzoekende partij niet met kennis van zaken de aanvraag kan beoordelen en desgevallend met kennis van zaken een bezwaar indienen. Het recht van verzoeker om met kennis van zaken inzage te nemen van de vergunningsaanvraag wordt hiermede miskend.

31. Door het totaalproject verregaand op te splitsen in verschillende deelprojecten en o.a. in de aanvragen van de verschillende deelprojecten te verwijzen naar andere deelprojecten zonder hiervan de plannen of omschrijving te voegen, miskent men het openbaar onderzoek. De burger

wordt in dergelijk geval ieder recht ontnomen om met kennis van zaken een ‘volledig’ vergunningsdossier in te kijken, en met kennis van zaken te oordelen.

32. Verder dient erop te worden gewezen dat de stedenbouwkundige diensten van de Stad Antwerpen in het kader van het openbaar onderzoek n.a.v. het project Militair Hospitaal systematisch enkel de plannen ter inzage leggen. Het besluit van 28 mei 2004 betreffende de dossiersamenstelling van de aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning somt in artikel 16 de stukken op waaruit een aanvraag waarvoor een uitgebreide dossiersamenstelling vereist is, dient te bestaan. Het volledige aanvraagdossier dient ter inzage te liggen. Al deze stukken lagen niet ter inzage zodat er onmiskenbaar sprake is van een schending van het openbaar onderzoek.

Dit werd eveneens vastgesteld door de gerechtsdeurwaarder Vergauwen. Tijdens het openbaar onderzoek van enkele andere deelprojecten, meer bepaald de aanvraag tot het bouwen van een sociaal appartementsgebouw met 8 wooneenheden en 2 kleine stadstuinen (AN2/2007/B/0757), een aanvraag tot het bouwen van een sociaal appartementsgebouw met 8 wooneenheden (AN2/2007/B/0755) en een aanvraag tot het bouwen van een appartementsgebouw met commerciële ruimte (AN2/2007/B/0756) stelde de gerechtsdeurwaarder vast dat - zelfs na uitdrukkelijke vraag - enkel de plannen ter inzage werden gelegd. De overige stukken die deel dienen uit te maken van het vergunningsdossier - o.a. toelichtende nota - mocht men in het kader van het openbaar onderzoek niet inkijken.

33. Deze praktijk wordt telkenmale toegepast door de vergunningverlenende overheid, ook in onderhavig dossier. Het is echter onmogelijk voor verzoekende partij om in het kader van elk openbaar onderzoek een gerechtsdeurwaarder te laten nagaan en vaststellen dat niet alle documenten ter inzage worden gelegd. Uit het PV blijkt dat op heden in het kader van minstens drie openbare onderzoeken n.a.v. stedenbouwkundige aanvragen enkel de plannen ter inzage werden gelegd. In alle redelijkheid dient te worden aangenomen dat in casu eveneens enkel de plans ter inzage lagen zoals verzoeker reeds poneerde in diens verzoekschrift tot nietigverklaring.

34. Omtrent het doel van het openbaar onderzoek stelt uw Raad :

> ‘De openbaarmaking van de bouwaanvragen is voorgeschreven, eensdeels om degenen die bezwaren hebben tegen de bouwaanvraag de mogelijkheid te bieden hun bezwaren en opmerkingen te doen gelden, andersdeels, aan de bevoegde autoriteiten de nodige inlichtingen en gegevens te verstrekken opdat zij met kennis van zaken kunnen oordelen.’

35. Het is eveneens vaste rechtspraak van Uw Raad dat het aan het openbaar onderzoek verbonden recht van derden om bezwaren in te stellen wordt miskend indien plannen die het voorwerp uitmaken van de beslissing over de bouwaanvraag niet tijdens de ganse duur van het openbaar onderzoek ter inzage hebben gelegen.

36. Verzoeker heeft hierboven aangetoond dat de vergunningverlenende overheid systematisch enkel de plannen ter inzage legt. Het openbaar onderzoek wordt hiermede - conform de vaste rechtspraak van Uw Raad - miskend.

37. Dergelijke houding van de vergunningverlenende overheid kan bezwaarlijk als zorgvuldig worden beschouwd. Dat de verregaande opsplitsing in deelprojecten door de vergunningaanvrager en het toestaan van deze opsplitsing door de vergunningverlenende overheid tot problemen leidt - en zonder enige twijfel zorgvuldig is - volgt uit de vergunningswijziging die werd aangevraagd van de vergunning die het voorwerp uitmaakt van onderhavige procedure. Noch de aanvrager, noch het college zien door de bomen het bos nog.

38. Op 7 maart 2008 werd de stedenbouwkundige vergunning verleend aan tussenkomende partij. Begin augustus 2008 - op een ogenblik dat onderhavige procedure reeds was ingeleid - diende tussenkomende partij een nieuwe aanvraag in tot het wijzigen van de verleende vergunning voor het bouwen van een ondergrondse parking + het vellen van bomen. Verzoeker verzond reeds per aangetekende post van 5 september 2008 een schrijven aan Uw Raad om dit mee te delen, doch vermelde het foutieve refertenummer van Uw Raad. In het schrijven werd verwezen naar referte G/A 188.208/X-13.780 terwijl dit uiteraard G/A 188.217/X-13.780 (diende te zijn), zijnde onderhavige procedure. Voor de volledigheid wordt een afschrift van vermeld schrijven gevoegd als nieuw stuk bij onderhavige memorie.

39. Deze wijzigingsaanvraag maakt perfect duidelijk wat verzoeker reeds in alle voorgaande openbare onderzoeken heeft voorgehouden, doch waar botweg aan voorbij wordt gegaan door de vergunningverlenende overheid. Hoe kan men verwachten dat de burger het project met kennis van zaken kan opvolgen als het voor de aanvrager zelf al niet meer lukt. Men gaat het totaalproject niet enkel verregaand opsplitsen, doch men gaat zelf de vergunningen die dan uiteindelijk worden verleend nogmaals wijzigen omdat ze blijkbaar toch niet voldoen aan (wat) de aanvrager voordien in gedachten had.

40. Deze wijzigingsaanvraag maakt op pijnlijke manier duidelijk wat verzoeker reeds geruime tijd stelt. Door de opsplitsing verliest men het totaalproject uit het oog en houdt men geen rekening meer met het geheel. De onzorgvuldigheid van de vergunningverlenende overheid - die dergelijke werkwijze toestaat en dus goedkeurt - is overduidelijk.

41. Er is sprake van een schending van de in het middel aangehaalde bepalingen".

5.7. In de laatste memorie verwijst de verzoeker naar hetgeen hij reeds heeft uiteengezet in het verzoekschrift en in de memorie van wederantwoord.

5.8. In de laatste memorie doet de eerste verwerende partij nog gelden dat de door de verzoeker in de memorie van wederantwoord aangevoerde argumentatie dat niet het volledige aanvraagdossier ter inzage werd gelegd moet worden afgewezen als ontoelaatbaar aangezien de verzoeker daarmee in de

memorie van wederantwoord een andere grondslag geeft aan het middel en ook als ongegrond aangezien het proces-verbaal enkel vaststellingen doet met betrekking tot het openbaar onderzoek in drie andere deelaanvragen.

5.9. In de laatste memorie verwijst de tussenkomende partij naar en volhardt zij in de argumentatie met betrekking tot de ongegrondheid van het middel zoals uiteengezet in het verzoekschrift tot tussenkomst.

Beoordeling

5.10. Artikel 3, § 3 van het besluit van de Vlaamse regering van 5 mei 2000 betreffende de openbare onderzoeken over aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning en verkavelingsaanvragen bepaalt de aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning die dienen te worden onderworpen aan een openbaar onderzoek.

Artikel 8, vijfde lid en artikel 11, § 1 van hetzelfde besluit bepalen dat gedurende een periode van dertig dagen vanaf de aanvang van het openbaar onderzoek, iedereen zijn bezwaren of opmerkingen in verband met het ontwerp schriftelijk ter kennis kan brengen van het college van burgemeester en schepenen, respectievelijk dat de vergunningverlenende overheid zich over de ingediende bezwaren en opmerkingen uitspreekt.

5.11. Uit de samenlezing van de voornoemde bepalingen blijkt dat de in artikel 3, § 3 van het voornoemde besluit opgesomde aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning, behoudens de in § 2 van hetzelfde artikel bepaalde gevallen, worden onderworpen aan een openbaar onderzoek, dat iedereen gedurende de periode van het openbaar onderzoek bezwaren of opmerkingen in verband met het ontwerp ter kennis kan brengen van het college van burgemeester en schepenen en dat de vergunningverlenende overheid zich over de ingediende bezwaren en opmerkingen dient uit te spreken.

Het recht van elke belanghebbende om bezwaren en opmerkingen te formuleren tijdens het openbaar onderzoek brengt aldus voor de bevoegde overheid de verplichting mee de haar ter kennis gebrachte bezwaren en

opmerkingen te onderzoeken en te beoordelen. De redenen waarom deze bezwaren en opmerkingen al dan niet worden bijgetreden moeten blijken, zo niet uit de beslissing zelf, dan minstens uit de stukken van het dossier. Deze redenen moeten afdoende zijn.

De formaliteit van het openbaar onderzoek is een substantiële vormvereiste.

5.12. De verzoeker zet zijn grieven uiteen met betrekking tot het openbaar onderzoek dat over de aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning werd georganiseerd en de beantwoording van de door hem geformuleerde bezwaren. De eerste verwerende partij noch de tussenkomende partij betwist dat krachtens artikel 3, § 3 van het besluit van de Vlaamse regering van 5 mei 2000 betreffende de openbare onderzoeken over aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning en verkavelingsaanvragen, de aanvraag aan een openbaar onderzoek diende te worden onderworpen, zodat de schending van de hiervoor vermelde regels met betrekking tot het aan het openbaar onderzoek verbonden recht voor elke belanghebbende om bezwaar in te dienen en de verplichting voor de bevoegde overheid om de ingediende bezwaren afdoende te beantwoorden, als vernietigingsgrond kan worden ingeroepen. Daarbij is niet vereist dat de verzoeker uitdrukkelijk melding maakt van elke wettelijke bepaling op de schending waarvan zijn grief is gesteund.

De exceptie van niet ontvankelijkheid van het middel wegens “vaagheid” kan niet worden aangenomen.

5.13. Voorts ontneemt het feit dat de verzoeker alle vergunningsaanvragen met betrekking tot het project tijdens het openbaar onderzoek heeft ingekeken en ertegen bezwaar heeft ingediend, hem niet het belang bij het middel waarin de schending wordt aangevoerd van de bepalingen met betrekking tot het openbaar onderzoek dat over de betrokken aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning diende te worden gehouden.

5.14. In het verzoekschrift voert de verzoeker onder meer aan dat de door hem ingediende bezwaren met betrekking tot de impact van het totaalproject

op de omgeving (belasting van de omliggende verkeersinfrastructuur, parkeerdruk, ontsluiting, ...) worden verworpen omdat zij niet het voorwerp uitmaken van het voorliggende deelproject en deze bezwaren niet apart mogen worden beoordeeld zonder rekening te houden met het totaalproject. Het is niet omdat elk deelproject op zich aanvaardbaar zou zijn, dat dit tevens geldt voor het gehele project.

5.15. In het bestreden besluit worden de betrokken bezwaren van de verzoeker samengevat, onderzocht en beantwoord als volgt:

> "De bezwaren laten zich als volgt samenvatten:
> (...)
> 3. De overdreven woondensiteit, de verkeerstoename, de verkeersdruk en parkeerproblematiek, het gebrek aan coherent ontsluitingsbeleid voor de site, de toename aan verkeersonveiligheid voor de onmiddellijke omgeving én tegen de woontorens die in latere fase gerealiseerd zullen worden;
> (...)
> 7. De deelaspecten van een project zijn misschien wel aanvaardbaar, maar daarom het geheel project nog niet. Door de opdeling van de projecten wordt de mogelijkheid ontnomen te oordelen om bezwaar in te dienen tegen het geheel;
> (...)
> 9. De realisatie van het totaalproject zal aanleiding geven tot een enorme toename van verkeersdruk in het binnengebied, waarbij wederom de verkeersafwikkeling niet beoordeeld kan worden in de betreffende deelaanvragen, maar echter in de totaliteit van heel het project dient bekeken te worden;
> (...)
> 15. Het bezwaar dat de aanvraag wordt geabstraheerd van haar context en dat het hele project de verkeersveiligheid en -leefbaarheid in de omgeving niet ten goede komt, de kleine straten in de omgeving zouden de extra druk niet aankunnen; de verkeerssituatie zou onveilig worden voor de vele scholen in de omgeving; de vrees voor toenemende parkeerdruk;
> (...)
> Evaluatie van de bezwaarschriften:
> (...)
> 3. Het bezwaar tegen densiteit, verkeershinder van het hele project én tegen de torens maakt geen voorwerp uit van voorliggende aanvraag. Enkel de bezwaren die betrekking hebben tot het ingediende project dienen geëvalueerd. Het bezwaar is ontvankelijk, maar ongegrond;
> (...)
> 7. Niets belet de aanvrager om een project in fases aan te vragen en te realiseren in diverse vergunningen. Bovendien is de vergunningverlenende overheid ertoe gehouden bij de beoordeling de feiten te betrekken die er zijn en niet diegene waarvan geen zekerheid bestaat of die er wel gaan

komen. In zover deze afzonderlijke aanvragen onderhevig zijn aan de verplichting van een openbaar onderzoek staat het bezwaarindieners vrij om desgevallend een bezwaarschrift in te dienen. De vergunningverlenende overheid zal in ieder geval deze mogelijk nieuwe aanvragen evalueren met de goede plaatselijke ordening. Het bezwaar is ontvankelijk, maar ongegrond;

(...)

9. Vanuit de vraag naar woningbouwlocaties biedt de site goede mogelijkheden voor herontwikkeling ten behoeve van woningbouw. Door de voorgestelde verdichting (van het totaalproject) bestaat vrees voor toename van verkeersdruk en het verkeersonveiliger worden van de omgeving. Verkeer is nu eenmaal onlosmakelijk verbonden met een herinvulling van de locatie. Zoals hierboven reeds vermeld betreft de aanvraag slechts een deel van het geplande project. Op grond van de voorgebrachte plannen dient in alle redelijkheid geoordeeld dat de te verwachten toename van verkeer naar aanleiding van het project niet van aard is om voor verkeersproblemen te zorgen. Bovendien is er in deze aanvraag een ondergrondse parking voorzien. Het bezwaar is ontvankelijk, maar ongegrond;

(...)

15. Het bezwaar dat het hele project de verkeersveiligheid en -leefbaarheid, alsook de parkeerdruk in de omgeving niet ten goede komt, is niet correct. De voorliggende aanvraag voorziet in voldoende parkeermogelijkheid op eigen terrein en wederom staat niet het hele project ter discussie maar vormt enkel de voorliggende aanvraag het onderwerp van het openbaar onderzoek. Zowel voorliggende aanvraag als de aanvraag tot stedenbouwkundig attest werd voorgelegd aan de dienst mobiliteit en verkeer van de stad die in alle deskundigheid een voorwaardelijk gunstig advies hebben uitgebracht. Het bezwaar is ontvankelijk maar niet gegrond;

(...)".

5.16. Luidens de statuten heeft de n.v. Militair Hospitaal Antwerpen, aanvrager van de bestreden stedenbouwkundige vergunning, tot doel het realiseren van een vastgoedcomplex op het projectgebied "Militair Hospitaal Antwerpen", kadastraal bekend sectie F, nrs. 1307/a6 en 1307/a7, met een totale oppervlakte van 72.964 m² en het oprichten, afwerken, en de verkoop/verhuur van het geheel van de gebouwen.

5.17. Het thans bestreden besluit betreft de stedenbouwkundige vergunning voor een van de deelprojecten gelegen in het projectgebied, met name het verbouwen van hospitaalpaviljoenen tot woningen en het bouwen van een ondergrondse parking.

5.18. Het staat een aanvrager vrij een bepaald project op te splitsen in meerdere deelprojecten en voor elk van deze deelprojecten afzonderlijk een vergunningsaanvraag in te dienen. Evenwel, indien de aanvraag dient te worden onderworpen aan een openbaar onderzoek, dient de bevoegde overheid de ingediende bezwaren te onderzoeken en te beoordelen, niet alleen ten aanzien van het voorwerp van de aanvraag voor één van de deelprojecten als zodanig, maar tevens, wanneer het bezwaren betreft die betrekking hebben op de gevolgen van het totale project waarvan de aanvraag een onderdeel uitmaakt, ten aanzien van het totale project en zijn gevolgen. Een derde belanghebbende dient immers, wanneer een openbaar onderzoek is vereist, op straffe van schending van het hem toegekende recht zijn bezwaren en opmerkingen te laten kennen en de verplichting van de bevoegde overheid deze bezwaren te onderzoeken en te beoordelen, nuttig bezwaren te kunnen aanvoeren die, hoewel zij niet rechtstreeks voortvloeien uit elk van de deelprojecten afzonderlijk, toch het gevolg kunnen zijn van het realiseren van alle deelprojecten samen genomen.

5.19. Het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen heeft dan ook de door de verzoeker ingediende bezwaren die betrekking hebben op “het hele project” ten onrechte niet onderzocht om reden dat “enkel de bezwaren die betrekking hebben tot het ingediende project dienen geëvalueerd”.

5.20. Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt het besluit van 7 maart 2008 van het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen houdende afgifte aan de n.v. Militair Hospitaal van de stedenbouwkundige vergunning voor het verbouwen van hospitaalpaviljoenen tot woningen en het bouwen van een ondergrondse parking op de site van het voormalig Militair Hospitaal op een perceel gelegen te Antwerpen, Marialei, Van Luppenstraat, Lamorinièrestraat, kadastraal bekend sectie F, nr. 1307/a7.

2. De verwerende partijen worden verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 175 euro, elk voor de helft.

De tussenkomende partij wordt verwezen in de kosten van de tussenkomst, begroot op 125 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van elf februari 2011, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

Roger Stevens,	kamervoorzitter,
Johan Bovin,	staatsraad,
Jan Clement,	staatsraad,

bijgestaan door

Tiny Temmerman,	griffier.

De griffier	**De voorzitter**
Tiny Temmerman	**Roger Stevens**